

II

(EY:n ja Euratomin perustamissopimuksia soveltamalla annetut säädökset, joiden julkaiseminen ei ole pakollista)

PÄÄTÖKSET

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 10 päivänä toukokuuta 2007,

valtiontuesta C 2/06 (ex N 405/05), jonka Kreikka aikoo ottaa käyttöön OTE:n vapaaehtoista varhaiseläkejärjestelmää varten

(tiedoksiannettu numerolla K(2007) 1436)

(Ainoastaan kreikankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2008/722/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾ ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

sioon 9. marraskuuta 2005 saapuneella kirjeellä. Kreikan hallitus täydensi edellä mainittua vastaustaan lisätiedoin 22. joulukuuta 2005.

(3) Komissio ilmoitti 8. helmikuuta 2006 päivätyllä kirjeellä Kreikalle päätöksestään aloittaa kyseistä toimenpidettä koskeva EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely ja pyysi tietoja tietyistä teemoista.

(4) Komission päätös aloittaa tutkintamenettely on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽²⁾. Komissio kehotti asianomaisia esittämään huomautuksensa.

I MENETTELY

(1) Kreikan hallitus ilmoitti 11. elokuuta 2005 saapuneella kirjeellä Kreikan hallituksen aikeesta tukea taloudellisesti OTE:n joillekin työntekijäryhmilleen tarjoamaa vapaaehtoista varhaiseläkejärjestelmää.

(2) Komissio pyysi 23. syyskuuta 2005 päivätyllä kirjeellä lisätietoja julkistetusta toimenpiteestä. Pyydettyään tietopyyntöön vastaamiselle asetetun määräajan pidentämistä ja saatuaan sen Kreikan hallitus toimitti lisätietoja komis-

(5) Kreikka esitti 3. toukokuuta 2006 huomautuksensa sekä tiedot, jotka siltä pyydettiin edellä mainitun päätöksen mukaisesti. Lisätietoja esitettiin myös 14. heinäkuuta 2006, 2. elokuuta 2006 ja 3., 5., 6., ja 9. lokakuuta 2006.

(6) Komissio vastaanotti 31. heinäkuuta 2006 huomautukset asianomaiselta, joka pyysi henkilöllisyytensä luottamuksellista käsittelyä, ja toimitti ne edelleen Kreikalle huomioonottamista varten.

⁽¹⁾ EUVL C 151, 29.6.2006, s. 2.

⁽²⁾ Katso alaviite 1.

- (7) Kreikka toimitti 18. lokakuuta 2006 vastauksensa huomautuksiin, jotka edellä mainittu asianomainen toimitti. Kreikan suostumuksella komissio toimitti kyseisen vastauksen asianosaiselle.

II KUVAAUS TUESTA

1. Vastaanottaja

- (8) Kreikan televiestintäyhtiö (OTE) perustettiin vuonna 1949 ja se on julkinen osakeyhtiö, joka on viety Ateenan arvopaperipörssiin sekä New Yorkin (NYSE) ja Lontoon (LSE) pörssiin.
- (9) Kreikan televiestintämarkkinat vapautuivat täydellisesti 1. tammikuuta 2001. Siihen saakka OTE oli ainoa kiinteän televiestintä- ja tietoverkkopalvelujen tarjoaja Kreikassa, ja se huolehti kaupunkien sisäisestä ja ulkoisesta sekä kansainvälisestä televiestinnästä. Nykyään OTE toimii lähes kaikilla sähköisen televiestinnän sektorien (lanka- ja matkapuhelin, Internet, meri- ja satelliittiviestinnät) julkisilla markkinoilla verkonhaltijana ja palvelujen tarjoajana.
- (10) Vuonna 2001 tapahtuneen markkinoiden täydellisen vapautumisen jälkeen ja vaihtoehtoisten teleoperaattoreiden ilmestyttyä markkinoille OTE:n osuus (kiinteän) televiestintäverkon markkinoilla putosi asteittain 92 prosentista vuonna 2002 73 prosenttiin vuoden 2005 lopulla⁽³⁾. Samanaikaisesti markkinaosuuden väheneminen ja laajemmät teknologiset suhdannemuutokset, kuten siirtymisen lankapuhelimesta matkapuhelimiin, aiheuttivat myös OTE:n kiinteiden tulojen vähenemisen noin 3,4 miljoonasta eurosta vuonna 2001 noin 2,6 miljoonaan euroon vuonna 2005. Tulojen väheneminen ei johtanut toimintamenojen vähenemiseen, ja siksi yhtiö kirjasi vuonna 2004 ensimmäisen kerran historiansa aikana nettotappiota. Yllä mainitusta huolimatta OTE on edelleen tärkein kiinteän televiestintäverkon palvelujen tarjoaja ja sillä on lähes monopoliasema kiinteän televiestintäverkon markkinoilla⁽⁴⁾.

⁽³⁾ Ks. OTE:n vuosikatsaus 2005, http://www.ote.gr/english/investorrelations/Files/OteAnnualReport05English_Final.pdf

⁽⁴⁾ Viimeisimmän komission "soveltamistiedonannon" mukaan "syyskuussa 2005 oli 24 hyväksyttyä julkisen kiinteän televiestintäverkon toimijaa, joista 13 tarjosi kiinteän televiestintäverkon kaupallisia palveluja vuokra- tai omassa verkossaan. Niiden joukossa on vakiintunut toimija (OTE) ei kuitenkaan toimijoita, jotka toimivat jälleennyijäinä tai ennalta maksettujen palvelujen tarjoajina. Vaikka vakiintuneella toimijalla on jatkuvasti vahva asema kiinteiden televiestintäverkkojen markkinoilla kilpailutilanne on parantunut merkittävästi, mikä käy ilmi siitä, että vakiintuneen toimijan osuus vähittäismarkkinoista putosi 85 prosentista joulukuussa 2003 76 prosenttiin joulukuussa 2004, kun taas kolme muuta toimijaa kattoivat yhdessä vakiintuneen toimijan kanssa 90 prosenttia markkinoista, ks." Liite komission tiedonantoon neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja Alueiden Komitealle – Euroopan sähköisen viestinnän sääntely ja markkinat vuonna 2005 (11. Raportti) KOM/2006/0068 lopull., s. 120, http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomms/doc/implementation_enforcement/annualreports/11threport/sec_2006_193-vol1.pdf

- (11) Televiestintämarkkinoiden vapautuminen 1. tammikuuta 2001 ei johtanut OTE:n täydelliseen yksityistämiseen Kreikassa. Tiedoksiannon hetkellä Kreikan hallituksella oli 38 prosentin osuus yhtiön osakepääomasta, ja loppu on kreikkalaisilla yhteisö-sijoittajilla (12 prosenttia), kansainvälisillä sijoittajilla (29 prosenttia), Hellenic Exchange Finance S.C.A.:lla (11 prosenttia) ja muilla sijoittajilla (10 prosenttia). Elokuussa 2005 Hellenic Exchange Finance myi Kreikan hallitukselle vaihdettavien määräaikaissidontien käytännön perusteella 11 prosentin ylimenevän osuuden OTE:n osakkeistaan. Syyskuun 7 päivänä 2005 Kreikan hallitus myi 10 prosenttia osakkeistaan OTElle ja vähensi näin osuuttaan mainittuun 38,7 prosenttiin.

- (12) Huolimatta markkinoiden täydellisestä vapautumisesta ja osittaisesta yksityistämisestä OTE on edelleen sellaisten lakien ja ammattiyhdistyssopimusten alainen, jotka on säädetty ennen vapautumista. Lopputuloksena OTE:n sovellettava oikeudellinen kehys sisältää lukuisia erityispiirteitä verrattuna sen kilpailijoiden julkisoikeudelliseen asemaan. Erityisesti: 1) OTE:n työntekijät luetaan kuuluvaksi eräänlaiseen *de facto* pysyväisasemaan⁽⁵⁾ ja 2) OTEa raskastavat ylimääräiset työkustannukset, nimittäin työnantajan ja työntekijöiden korkeammat sosiaaliturvamaksut, korkeammat palkat työntekijöille, joilla on alhainen pätevyys, ja korkeammat korvaukset, jos työntekijä siirretään eläkkeelle. Keskeisimmät OTE:n sovellettavan työoikeudellisen aseman näkökohdat esitetään kohdissa 13–18.

2. OTE:n työoikeudellinen asema

- (13) OTE on edelleen joidenkin sellaisten erityislakien ja työehtosopimusten alainen, jotka on säädetty ennen markkinoiden vapautumista vuonna 2001 ja jotka poikkeavat voimassa olevasta työläinsäädännöstä, jota sovelletaan muihin osakeyhtiöihin Kreikassa. Tarkkaan ottaen OTE:n velvoitteista työntekijöitä kohtaan määrätään a) Kreikan työläinsäädännössä, b) työehtosopimuksissa, joista OTE ja sen työntekijöiden ammattiyhdistys (OME-OTE) sopivat, pääsääntöisesti ennen markkinoiden vapautumista ja c) OTE:n henkilökuntasäädännössä (GKP).
- (14) OTE:n sovellettavassa työläinsäädännössä on erityispiirteitä verrattuna yleiseen julkisoikeudelliseen järjestelmään.

⁽⁵⁾ OTE:n vakinaisten työntekijöiden nauttima työsuhteturva perustuu lain 2257/94 2 pykälän 2 momentin b alamomenttiin, jossa vahvistetaan OTE:n henkilökuntaa koskevat yleiset säännökset. Mainitun säädöksen 2 ja 17 pykälän mukaan OTE ei voi yksipuolisesti irtisanoa työsuhteen. Tämä merkitsee sitä, että OTE ei voi valikoida työntekijöitä, joiden pitää irtisanoutua, tai velvoittaa yksipuolisesti heitä irtisanoutumaan tarjoamalla heille laillisen irtisanoutumiskorvauksen.

- (15) Ensinnäkin kaikki työntekijät katsotaan *de facto* vakinaisiksi. GKP:n 2 ja 17 pykälän mukaan OTE ei voi yksipuolisesti purkaa työsopimusta ja siten vähentää työvoimansa määrää. Kreikan lain n:o 2257/1994 mukaan OTE:n GKP:n säännökset ovat yhtä sitovia kuin minkä tahansa muun kreikkalaisen lain. Lopputulos on, että OTE:n työntekijöiden työoikeudellista asemaa ei voi muuttaa ilman työntekijöiden suostumusta ja sitä koskevan lain säätämistä.
- (16) Toiseksi OTE on velvollinen maksamaan ennen joulukuun 31 päivää 1992⁽⁶⁾ työhön otettujen työntekijöiden sosiaaliturvamaksut, jotka ovat korkeampia kuin yleisesti voimassa olevan työ- ja sosiaaliturvalainsäädännön mukaiset maksut. OTE:ssa työnantajan sosiaaliturvamaksu on 25 prosenttia ja työntekijän 11 prosenttia, kun yksityissektorilla työnantajan sosiaaliturvamaksu on vain 13,33 prosenttia ja työntekijän 6,67 prosenttia. Tammikuun 1 päivän 1993 jälkeen työhön otettujen työntekijöiden sosiaaliturvamaksut vastaavat yksityissektorin sosiaaliturvamaksuja.
- (17) Kolmanneksi voimassa oleva GKP kieltää palkankorotukset muusta kuin työntekijän tutkintotodistuksen osoitettuun pätevyyteen ja virkaikään liittyvästä syystä. Näin ollen OTE ei voi myöntää palkankorotuksia työntekijöidensä tuottavuuden ja/tai suorituskyvyn perusteella. Vastanimetyt otetaan työhön korkeammilla alkupalkoilla kuin yksityissektorilla ja johtavassa asemassa olevat kokeneet työntekijät saavat matalampaa palkkaa, mikä johtuu aikoinaan ammattiliittojen kanssa allekirjoitetuista sopimuksista.
- (18) Lisäksi OTE:n on voimassa olevan oikeudellisen järjestelmän mukaan maksettava korkeampia kertamaksuja eläkkeensaajille. Eläkkeelle jäämisen yhteydessä OTE:n työntekijät saavat kaksi kertamaksua: a) yhden lain säätämän kertamaksun, jonka suuruus on 11,6 kertaa työntekijän viimeisin bruttokuukausipalkka ja b) yhden OTE:n ja ammattiyhdistysten keskenään sopiman kertamaksun, joka on korkeintaan 20 100 euroa sekä 9 bruttokuukausipalkkaa (verrattuna yksityisyrittäjien 9,6 palkkaan).

3. Eläkejärjestelmä

- (19) OTE:n työntekijöiden on irtisanouduttava (pakollinen eläkkeelle siirtyminen), kun 1) he ovat olleet 35 vuotta kokopäivätyössä tai 2) kun he ovat olleet 30 vuotta kokopäivätyössä ja ovat täyttäneet 58 vuotta tai 3) kun he ovat täyttäneet 62 vuotta ja saavuttaneet laissa säädetyn minimiajan (15 vuotta tai 4 500 työpäivää) yhtiön palveluksessa. Kaikki ne, joilla on oikeus eläkkeeseen, mutta eivät ole saavuttaneet pakollista eläkeikää, voivat jatkaa töissä siihen asti.

⁽⁶⁾ Tähän työntekijäryhmään kuuluu noin 84 prosenttia yrityksen koko työvoimasta.

- (20) Eläkejärjestelmän mukaan OTE:n työntekijöillä on oikeus eläkkeeseen Kreikan sosiaaliturvalainsäädännön edellyttämien ehtojen mukaan, joita sovelletaan erityisiin eläkerahastoihin, mukaan lukien myös OTE:n eläkerahasto. Tämä merkitsee, että OTE:n työntekijöillä on oikeus saada "täyseläke" eli 80 prosenttia viimeisestä palkastaan. OTE:n työntekijöiden pääasiallinen eläke maksetaan OTE:n henkilökunnan sosiaaliturvarahastosta ("TAP-OTE")⁽⁷⁾, joka on julkisoikeudellinen oikeushenkilö (NDPP). Suurin ylimääräinen lisäeläke eli 20 prosenttia viimeisestä palkasta maksetaan ylimääräisestä turvaohjelmasta, jota hoidetaan "OTE:n henkilökunnan avustusrahastosta", joka myös on julkisoikeudellinen oikeushenkilö. Pääasiallinen eläke (80 prosenttia) ja lisäeläke (20 prosenttia) ovat lakisääteisiä ja siksi pakollisia OTE:lle.

4. OTE:n uudistaminen ja vapaaehtoisten varhaiseläkkeiden järjestelmä

- (21) OTE halusi varmistaa yhtiön pitkäaikaisen elinkelpoisuuden ja toteutti toukokuussa 2004 konsulttiyhtiö McKinseyn laatiman tutkimuksen jälkeen useita uudistustoimenpiteitä. Yksi tärkeimmistä on varhaiseläkejärjestelmä. Sen avulla OTE pyrkii vähentämään vakinaista henkilökuntaansa, jotta se voisi ottaa palvelukseen uutta työvoimaa, jolla on haluttu pätevyys, mutta joka ei ole enää vakinaisen työntekijän asemassa.
- (22) OTE:ssa työskentelee tällä hetkellä noin 16 000 vakinaista työntekijää. McKinseyn tutkimuksessa mainitaan, että OTE voisi toimia ja tarjota nykyisen tasoiset palvelut noin 30 prosenttia pienemmällä työvoimalla. Lisäksi tutkimuksessa painotettiin tarvetta erikoishenkilökuntaan, jolla on riittävä tietotekniikan, uusien teknologioiden, markkinoinnin, rahoituksen ja lainsäädännön tuntemus. OTE:n henkilökunnan keski-ikä (47 vuotta) sekä se, että vain pienellä osalla nykyisestä työvoimasta (19 prosenttia) on yliopiston tai teknillisen korkeakoulun tutkinto, rasittaa vielä enemmän OTE:n työvoiman joustavuutta.
- (23) OTE:n nykyisen henkilökunnan vakinaisen työsuhteen lakkauttaminen – joka sallisi OTE:n vähentää työvoimaansa, kuten mikä muu tahansa yritys – loisi Kreikan viranomaisten mukaan vakavia, luonteeltaan perustuslailisia ongelmia, ja siksi ajatus hylättiin epärealistisena. OTE:n työntekijöiden vakinaisen työsuhteen, koska se on lakisääteinen, aiheuttaa sen, että kaikenlainen henkilökunnan vähentäminen on mahdollista vain työntekijöiden ammattiyhdistyksen (OME-OTE) suostumuksella. Tämän

⁽⁷⁾ OTE:n työntekijöiden varsinainen eläkerahasto on TAP-OTE. TAP-OTE on riippumaton julkisoikeudellinen oikeushenkilö, kuten muutkin eläkerahastot Kreikassa. Sillä on oma hallintoneuvosto, hallintojärjestelmä, talousarvio ja rahoitusosastot. Se kattaa OTE:n ja muidenkin yhtiöiden työntekijät. Se toimii eläke- ja sairausvakuutusallalla. TAP-OTEn lisäksi on olemassa lisäeläkerahasto. OTE:n lisäeläkerahastolla on kaksi toimialaa: avustus ja lisäeläke. OTE:n työntekijöillä on oikeus eläkkeeseen Kreikan sosiaaliturvalainsäädännön mukaisesti, jota sovelletaan kaikkiin julkisoikeudellisiin rahastoihin, kuten TAP-OTEn. Kreikan lain mukaan sekä varsinainen että lisäeläke ovat pakollisia.

vuoksi syyskuussa 2005 hyväksyttiin OTE:n ja yhtiön ammattiyhdistyksen välillä ensiksi varhaiseläkejärjestelmä, joka saisi välttämättömän lainvoimaisuuden edellyttäen, että sitä koskeva lainsäädäntö hyväksyttäisiin. Touku-kuussa 2005 OTE solmi myös rinnakkaisen ”työsopi- muksen” ammattiyhdistyksen kanssa. Sen perusteella mit- kään uudet työsuhteet eivät olisi enää vakinaisia.

- (24) Asiaa koskeva laki hyväksyttiin 14. heinäkuuta 2005 (laki n:o 3371/2005), ja sopimus varhaiseläkejärjestelmästä hyväksyttiin lopullisesti OTE:n ja ammattiyhdistyksen vä- lillä 20. heinäkuuta 2005. Tämä sopimus tarjosi OTElle tarvittavan oikeudellisen kehyksen, jotta se voi tarjota varhaiseläkkeen noin 6 000 työntekijälle ja sallia samalla uuden henkilökunnan ottamisen palvelukseen, noin 1 200 henkeä, jotka ovat yleisen työlainsäädännön alaisia ilman vakinaista työsuhdetta.
- (25) Oikeus varhaiseläkkeeseen myönnettiin työntekijöille, jotka saavuttavat vuoteen 2012 mennessä pakollisen elä- keiän eli 58 vuoden iän 30 vuoden työpalveluksen jäl- keen tai 35 vuoden kokopäiväisen työpalveluksen tai 62 vuoden iän ja 15 vuoden työpalveluksen. Työntekijöille, jotka valitsivat varhaiseläkkeen, myönnettäisiin puuttu- vat palvelusvuodet (”näennästyöskentelyaika”) ja heillä olisi oikeus eläkkeeseen saman tien (ks. jäljempänä). Näennästyöskentelyajan myöntäminen kahdeksaan vuo- teen asti on pohjana arvioon varsinaisista eläkkeistä ja lisäeläkkeistä sekä kahdesta maksettavasta kertamaksui- sesta eläkkeestä, josta toinen tulee OTE:ltä ja toinen lisä- eläkerahastosta.
- (26) Muut, jo lähellä eläkeikää olevat ja yleiset täyteen elä- keeseen vaadittavat ehdot täyttävät työntekijät ovat oi- keutettuja vain yhteen kertamaksuun, jonka arvo on 5 000–30 000 euroa ⁽⁸⁾.
- (27) Kreikan hallituksen mukaan kyseisen varhaiseläkejärjestel- män ehtojen tulisi olla anteliaammat kuin muiden aikai- sempien vastaavien varhaiseläkejärjestelyjen, jotta työntekijät suhtautuisivat siihen mahdollisimman myönteis- tisesti ⁽⁹⁾.

5. Varhaiseläkejärjestelmän ja sen rahoituksen oi- keusperusta

- (28) Kun OTE ja ammattiyhdistys olivat sopineet varhaiselä- kejärjestelmästä, parlamentti hyväksyi lain 14. heinäkuuta 2005 (laki N:o 3371/2005). Tämän lain 74 pykälän an- taa varhaiseläkejärjestelmälle tarvittavan lainvoimaisuuden ja määrittää hallituksen rahoitusosuuden kyseisessä ohjel- massa.

⁽⁸⁾ Työntekijöille, jotka ovat jo olleet 30 vuotta töissä ja oikeutettuja eläkkeeseen ei myönnetä näennäistä työskentelyaikaa eikä eläkettä, vaan heille annetaan lisäetuja.

⁽⁹⁾ Eräässä aikaisemmassa varhaiseläkeohjelmassa oli mukana vain 75 prosenttia työntekijöistä, mitä pidettiin hyvin vähäisenä määränä.

- (29) Lain 74 pykälän mukaan sellaisilla vakituisilla työnteki- jöillä, jotka saavuttavat lakisääteisen eläkeiän 31. joulu- kuuta 2012 mennessä, on mahdollisuus anoa välitöntä työsopimuksen päättämistä siten, että heille myönnetään se eläke, jonka he saavuttaisivat, mikäli työskentelisivät OTE:n palveluksessa mainittuun ajankohtaan saakka. Tä- män takia työntekijöille myönnetään näennäistyöaika, joka on pakollinen sekä pääasiallisen että lisäeläkkeen yhteydessä. Irtisanoutuessaan palveluksesta työntekijöillä on oikeus tällä tavalla laskettavan eläkkeen välittömään maksuun.

- (30) OTE ja Kreikan hallitus vastaavat kuluista, jotka syntyvät näennäistyöajan myöntämisestä liittyen työntekijöiden ja työnantajan eläkemaksujen kokonaismäärään, sekä ku- luista, jotka syntyvät TAP-OTEn myöntämisestä eläkkeistä. Lisäeläkkeiden ja kertamaksujen kustannuksista vastaa ai- noastaan OTE.

- (31) Lain N:o 3371/2005 74 pykälän 4 momentin a alamo- mentin mukaan Kreikan hallitus siirtää 4 prosenttia OTE:n osakepääomasta TAP-OTELLE. Kreikan hallituksen varhaiseläkejärjestelmän rahoitusosuuden arvo saadaan kertomalla OTE:n osakkeiden kokonaismäärä (490 582 879) 4 prosentilla ja OTE:n osakkeen Ateenan arvopaperipörssin markkinahinnalla. Lain mukaan talous- ja valtiovarainministeri valtuutetaan allekirjoittamaan ky- seisen siirron toteuttamiseksi ja hallituksen kyseisiin osake- keisiin liittyvien oikeuksien rajoittamiseksi tehtävät sopi- mukset, mukaan lukien Kreikan hallituksen oikeus lunas- taa halutessaan osakkeita takaisin (”call option”) ja velvol- lisuus lunastaa osakkeet takaisin niiden markkinoille siir- tämisen ajankohdan mukaiseen sulkevaan kurssiin, mikäli eläkerahasto tarvitsee käteisvaroja rahoittaakseen elä- keitä varhaiseläkejärjestelmän puitteissa (”put option”). Sovellustapoja ja muita näiden oikeuksien harjoittamiseen liittyviä yksityiskohtia ei ole vielä ennen komission arvi- oinnin valmistumista selvitetty.

6. Varhaiseläkejärjestelmän kustannukset ja Kreikan hallituksen rahoitusosuuden arvo

- (32) Kreikan hallitus selvitti tiedonannossaan, että varhaiselä- kejärjestelmän kustannukset olisivat noin 1,5 miljardia euroa, mikäli odotusten mukaisesti 6 000 työntekijää irtisanoutuu. Kustannukset jakautuisivat seitsemän vuoden jaksolle (2005–2012) niin, että suurin osa kustannuksista osuisi jaksolle v. 2005–2007. Vuonna 2005 ohjelman odotusten mukaiset kustannukset olisivat noin 500 mil- joonaa euroa. Markkinahinnoilla kustannus nousisi noin 1,2 miljardiin euroon ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ Kreikan viranomaisten mukaan tämänhetkinen nettoarvo laskettiin 7,83 prosentin diskonttokoron perusteella ja kuvaa OTE:n arvioitua keskimääräistä pääomakustannusta (WACC), kuten v. 2005 julkais- tussa kolmessa talousanalyttikkojen raportissa määritellään.

- (33) Kreikan hallitus ilmoitti 20. joulukuuta 2005 komissiolle, että varhaiseläkehakemuksen oli jättänyt hyväksytyksi ja määräajassa yhteensä 5 525 työntekijää, mikä on 90 prosenttia siitä henkilöstöstä, joka alun perin suunniteltiin vähennettävän. Riippumatta siitä, että tarkkaa lukua ei voi olla saatavilla ennen kuin hakemusten täydellinen käsittely ja yksityiskohtainen arviointi on saatu päätökseen, Kreikan hallitus arvioi, että varhaiseläkejärjestelmän kokonaiskustannukset nousevat 1,1 miljardiin euroon (tai 863 miljoonaan euroon tämänhetkisenä nettoarvona).
- (34) Kuten edellä on mainittu, Kreikan valtio osallistuu siirtämällä 4 prosenttia hallussaan olevista yrityksen osakkeista TAP-OTE-eläkerahastoon.
- (35) Kun perusteena on OTE:n osakkeen kurssi lain julkaisupäivänä (14. heinäkuuta 2005), hallitukselta eläkerahastoon siirrettävän 4 prosentin osakeosuuden arvo oli noin 315 miljoonaa euroa. Ottaen kuitenkin huomioon, että osakkeiden arvo määritellään siirtopäivänä, Kreikan hallituksen rahoitusosuus saattaa olla suurempikin. Tosiasia on, että heinäkuun 2005 jälkeen OTE:n osakekurssi on noussut heinäkuun 2005 noin 16 eurosta tammikuun puolivälin 2006 noin 23 euroon ja helmikuun 2007 noin 22 euroon.

7. Kreikan hallituksen perustelut

- (36) Kreikan hallitus katsoo, että valtion osallistuminen OTE:n rahoitukseen ei ole valtiontukea. Rahoittaessaan varhaiseläkejärjestelmää Kreikan valtio toimi kuin markkinasijoittaja. Edelleen valtion panos säästi OTE:n vain osittain varhaiseläkejärjestelmän ylimääräisiltä kustannuksilta verrattuna pienempiä kustannuksia aiheuttaviin vastaaviin järjestelyihin, joita on tarjottu vallitsevien lakien ja säädösten perusteella. Siten valtion rahoitusosuus tavoitteli yhtäläisten kilpailuasetelmien palauttamista eikä pyrkinyt vääristämään kilpailua.
- (37) Lisäksi Kreikan hallituksen kanta on, että OTE on huomattomassa asemassa kuin kilpailijansa hiljattain vapautuneilla kiinteän televiestintäverkon markkinoilla. OTE:n työntekijöiden vakinaisen työsuhteen vuoksi OTE ei ole kyennyt irtisanomaan yksipuolisesti henkilökuntaa, vaan sen täytyi turvautua vapaaehtoisin eläkejärjestelyihin. Jotta tällainen tarjous olisi houkutteleva, OTE:n oli tarjottava työntekijöilleen vapaaehtoiseen irtisanoutumiseen sellaiset ehdot ja edellytykset, jotka heijastavat heidän vakinaista asemaansa.
- (38) Hallituksen panos varhaiseläkejärjestelmään pyrkii kompensoimaan osittain vain kahdentyyppisistä rakenteellisista haitoista aiheutuvat lisäkustannukset, jotka periytyvät OTE:n asemasta valtion monopolina: 1) lakisääteinen vakituinen ”lähes valtion virkamiehen” asema, joka OTE:n työntekijöillä on, ja 2) korkeammat palkat (myös lakisääteiset), jotka kasvattavat merkittävästi järjestelyn kokonaiskustannuksia. Siten OTE on huomattomassa asemassa kuin kilpailijansa vapautuneilla kiinteän televiestintäverkon markkinoilla. Siksi valtion panos on sopusuhteissa nykyisen oikeuskäytännön kanssa tällä sektorilla, samoin ensimmäisen oikeusasteen *Combus*⁽¹¹⁾-asiassa antaman päätöksen kanssa. Päätöksen mukaan valtiontukea ei ole julkisen sektorin yrityksen vapauttaminen rakenteellisista haitoista suhteessa kilpailijoihinsa yksityissektorilla; koskee myös yrityksiä, jotka kärsivät ”työntekijöiden lakisääteisestä ja korkeita kuluja aiheuttavasta työsuhteesta”.
- (39) Kreikan hallitus ehdotti, että laadittaisiin erillinen kustannusarvio 1) vakinaisen työsuhteen vuoksi OTElle aiheutuvista taloudellisista haitoista 2) korkeampien palkkojen vuoksi OTElle aiheutuvista taloudellisista haitoista.
- (40) OTE:n taloudellinen rasite vakinaisen työsuhteen vuoksi lasketaan vertailemalla kustannuksia suunnitellun vapaaehtoisen irtisanoutumisen ja niiden kustannusten välillä, jotka koituisivat OTElle, jos se olisi yksityinen yritys ja pystyisi irtisanomaan henkilökuntaansa tarjoamalla lakisääteisen minimikorvauksen irtisanomistapauksessa. Koska joukkoyrityksiä pitää edeltää Kreikan lainsäädännön mukaan ministerin päätös⁽¹²⁾, Kreikan hallitus katsoi, että myös yksityisen yrityksen pitäisi todennäköisesti tarjota lakisääteisistä minimitasoa anteliaammat ehdot toteuttaakseen laajamittaisen varhaiseläkejärjestelmän. Siksi Kreikan hallitus arveli, että yksityinen yritys tarjoaisi noin 1,5–2,5 kertaa lain säätämää minimiä suuremmat edut korvauksena irtisanotuille tai keskimäärin kaksinkertaisena sen, mitä irtisanomislaissa säädetään⁽¹³⁾. Tässä tapauksessa vakinaisuuden aiheuttama lisäkustannus varhaiseläkejärjestelmästä olisi noin 269 miljoonaa euroa.

⁽¹¹⁾ Υπόθεση T-157/01, *Danske Busvognmænd κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2004, II-917

⁽¹²⁾ Tällä hetkellä voimassa oleva lainsäädäntö sallii irtisanomiset 2 prosenttiin työvoimasta siten, että suurin kuukausittainen irtisanomismäärä on 30 työntekijää. Ilmoituksen mukaan tätä suurempi irtisanomisjärjestely vaatisi työministeriön erityisluvan. Tällaista lupaa ei ole annettu ainakaan viimeisen vuosikymmenen aikana eikä mikään yksityinen yritys ole toteuttanut tämän varhaiseläkejärjestelmän suuruusluokan joukkoyrityksijärjestelyä.

⁽¹³⁾ Tämän asian yhteydessä Kreikan hallitus viittasi erääseen irtisanomispakettiin, johon eräs suuri yksityinen yritys (Intracom) turvautui. Ennen aikaisten irtisanomisjärjestelyjen yhteydessä se tarjosi tietyille työntekijäryhmille kaksi kertaa suuremman irtisanomiskorvauksen kuin mitä irtisanomisia koskeva laki määrää (kerrointa pienennettiin asteittain korkeimmille palkoille 1,4:ään lainmukaisesti korvauksesta). Tämän lisäksi mainittu yritys tarjoaa myös muita etuja kuten kertamaksuja ja pidennyksen vakuutuskatteeseen tietyksi ajaksi.

(41) Kun arvioidaan OTE:n kustannuksia varhaiseläkejärjestelmästä sellaisen varhaiseläkejärjestelmän perusteella, jonka perustana ovat OTE:n verrattuna kokonaisuutena noin kolmanneksen pienemmät palkat yksityissektorilla, Kreikan hallitus arveli, että palkasta aiheutuu OTElle 193 miljoonan euron lisäkulut verrattuna OTE:n kustannuksiin ja irtisanomislaissa säädettyyn kaksinkertaiseen minimikorvaukseen irtisanotuille. Kun lasketaan vakinaisesta työsuhteesta ja suuremmista palkoista aiheutuvat väitetyt lisäkustannukset yhteen, OTE:n kokonaislisäkustannukset nousevat 462 miljoonaan euroon. Summa ylittää määrän (noin 315 miljoonaa euroa), joka on ilmoituksen hetkellä määritelty valtiolle.

(42) Kreikan hallitus jätti komissiolle päivitetyn kustannusarvion 20. joulukuuta 2005. Se pohjautui lopulliseen varhaiseläkejärjestelmään hakeneiden työntekijöiden määrään. Tähän asiaan liittyen Kreikan hallitus pyysi komissiota ottamaan huomioon myös lopulliset lisäkustannukset, jotka lankeisivat alun perin suunnitellun varhaiseläkejärjestelmän väistämättömän myöhästymisen vuoksi ("siirtokulut")⁽¹⁴⁾.

III PÄÄTÖS PERUSTAMISSOPIMUKSEN 88 ARTIKLAN 2 KOHDASSA TARKOITETUN MENETTELYN ALOITTAMISESTA

(43) Virallisen tutkinnan aloittamispäätöksessään komissio epäilee Kreikan hallituksen yllä esittämien perusteluiden paikkansapitävyyttä alla mainituista syistä.

a. Kreikan valtion taloudellinen panos

(44) Komissio epäilee, että taloudellinen panos ei ollut yksityisjoittajaa koskevan periaatteen mukainen, sillä mikäään muu yhtiön sijoittajista ei osallistunut varhaiseläkejärjestelmän rahoitukseen. Lisäksi kaikki sijoittajat hyötyivät yhtiön arvon oletetusta kasvusta, eikä Kreikan valtio saisi panostaan vastaavaa osuutta. Kreikan valtio ei myöskään ole osoittanut, että se voisi odottaa saavansa kohtuullista tuottoa panokselleen.

⁽¹⁴⁾ Kreikan virranomaisten mukaan varhaiseläkejärjestelmän myöhästymisestä johtuen eräät työntekijät eivät kuuluisi enää varhaiseläkejärjestelmän piiriin, koska ovat saavuttaneet pakollisen eläkeiän. Koska tämän lisäksi tarvittaisiin vielä yksi vuosi, jotta OTE kykenisi toteuttamaan täydellisesti varhaiseläkejärjestelmän, OTE joutuisi maksamaan edelleen (korkeita) palkkoja varhaiseläkejärjestelyihin soveltuville työntekijöille. Jos nämä kustannukset otetaan huomioon ("siirtokustannukset") varhaiseläkejärjestelmän kokonaiskustannukset koostuvat 1,37 miljardiin euroon tai noin 1 miljardiin euroon tämän hetken hinnoissa.

b. Vastaavia varhaiseläkejärjestelmiä tarjoavien yksityissektorin yhtiöiden kustannukset

(45) Komissio epäilee, ettei Kreikan valtion taloudellinen panos rajoitu OTE:n auttamiseen, jotta se selviäisi väitetyistä ylimääräisistä kustannuksista, joita sillä on muihin irtisanomis/varhaiseläkejärjestelyjä tarjoaviin toimijoihin verrattuna. Komissio suhtautui epäilevästi erityisesti siihen, että Kreikan valtion esittämän ainoan esimerkin mukaan normaali yhtiö tarjoaisi vapaaehtoisten irtisanomisjärjestelyjen yhteydessä noin kaksi kertaa suuremman korvauksen kuin mitä irtisanomisia koskevassa laissa säädetään. Komissio ei ole vakuuttunut siitä, että kyseistä esimerkkiä voidaan pitää sopivana vertailukohtana normaalien kustannuksien määrittämiseksi yritykselle, joka tarjoaa varhaiseläkejärjestelyjä noin 5 000–6 000 työntekijälle, joilla ei ole erityistä vakinaisen työntekijän asemaa.

c. Varhaiseläkejärjestelmän lopulliset kustannukset

(46) Komissio epäili edelleen, että on olemassa vaara, että Kreikan valtion taloudellinen panos ylittää kyseisellä perusteella lasketut lisäkustannukset, jotka OTElle väitetään aiheutuvan, sillä panos ei ole kiinteä, vaan riippuu OTE:n osakkeiden arvosta varsinaisella siirtohetkellä.

d. Työhön liittyvät ja muut edut, jotka johtuvat menneisyyden perinnöstä

(47) Komissio katsoi myös, että vaikka oltaisiin yhtä mieltä siitä, että OTElle koituu ylimääräisiä kustannuksia sen työntekijöiden työsuhteiden erityislaadun vuoksi, se ei välttämättä oikeuttaisi valtion taloudellista panosta, koska OTE on saattanut hyötyä (tai hyöttyä edelleen) muista eduista, jotka kumoavat mahdolliset rakenteelliset haitat. Tällaiset edut voivat aiheutua OTE:n työntekijöiden erityisasemasta, yleisesti OTE:n sovellettavasta erityisestä oikeusperustasta tai erityistoimista (kuten vapautus työttömyysmaksuista tai eläkevelvoitteita koskevat huojennukset), jotka vähentävät OTE:n työvoimakustannuksia siten, että ne alittavat sellaisten yritysten työvoimakustannukset, joihin sovelletaan työolainsäädännössä yleisesti asetettuja velvoitteita.

(48) Lopuksi komissio halusi tietää, saako OTE aiemmasta monopoliasemastaan etua, joka kompensoi varhaiseläkejärjestelmän lisäkustannuksista aiheutuvia haittoja (erityisesti sen kiinteän televiestintäverkon osalta).

IV KOLMANSIEN OSAPUOLIEN HUOMAUTUKSET

(49) Huomautuksia teki asianajotoimisto, joka myös pyysi henkilöllisyytensä luottamuksellista käsittelyä sillä perusteella, että se on toisten kantajien nimissä mukana oikeustaistelussa OTE:n kanssa. Asianajotoimiston esittämät näkökohdat voidaan tiivistää seuraavasti.

(50) Ensinnäkin Kreikan hallituksen rahoitusosuus ei ole ollut markkinataloussijoittajaa koskevan periaatteen mukainen, koska varhaiseläkejärjestelmää ei koskaan ole asetettu OTE:n osakkeenomistajien hyväksyttäväksi. Samoin Kreikan hallitus ei voinut todistaa, että kyseisestä rahoitusosuudesta voitaisiin odottaa kohtuullista tuottoa. Toiseksi vaikuttaa siltä, että hallitus vastaa joka vuosi OTE:n sosiaaliturvarahaston, TAP-OTEn alijäämän osasta. Kolmanneksi ja ottaen huomioon OTE:n aiemman monopoliase-
man tuomat edut, asianajotoimisto tuo esiin näkemykseen, että kansallisen sääntelyviranomaisen (ERA) riippumattomuus on heikentynyt, koska sen hallintoneuvoston nimittää Kreikan hallitus eli OTE:n suurin osakkeenomistaja.

(51) Asianajotoimiston mukaan ERA välttelee sellaisten päätösten tekemistä, joihin liittyy väitettyjä OTE:n rikkomuksia peläten, että se heikentää yrityksen taloudellista tilannetta. OTE ei ole mainosveron alainen (ns. ilmoitusmerkki, joka nousee 20 prosenttiin mainoksen esitysmaksusta ja jota kaikki muut yritykset maksavat mainostaessaan missä tahansa mediassa). Tämän subvention arvoksi arvioidaan 20 miljoonaa euroa vuosittain. Lopuksi, hallinnoimalla kansallista kiinteää televiestintäverkkoa OTE sekaantuu kilpailun kannalta sopimattomiin ja ristiriitaisiin toimiin sähköisten viestintien markkinoilla, eikä ERA ole puuttunut kaikkiin välttämättömiin, korjaaviin toimenpiteisiin.

(52) Tämän seurauksena asianajotoimisto pyytää, että tuen myöntämisen ehdot arvioidaan edellä kuvattujen asioiden osalta.

V KREIKAN HALLITUKSEN VASTAUS

(53) Kreikan hallitus toisti perusväitteenään, että *Combis*-päätöksen linjauksen mukaan hallituksen varhaiseläkejärjestelmän kustannuksiin antama tuki ei ohjaa minkäänlaista taloudellista etua OTElle. *Ensinnäkään* tuki ei vähennä tavanomaisia työllisyysmenoja OTE:n talousarviossa ja se koskee ainoastaan aiemmin valtiollisen toimialan vapauttamista rakenteellisesta haitasta. Kreikan hallitus katsoo erityisesti, että OTE:n työntekijöiden vakainainen työsuhte on yrityksen kannalta suuri rasite ja rakenteellinen este yksityistämisen etenemiselle⁽¹⁵⁾. Mikäli hallituksen talou-

⁽¹⁵⁾ Kreikan viranomaisten mielestä työsuhteiden vakainaisuus vaikuttaa kielteisesti yrityksen työhön liittyviin rakenteisiin. Sen lisäksi, että palkat ovat edellyttämällä korkealla tasolla, palkkarakenne ei kannusta työntekijöitä kehittymään eikä lisäämään tuottavuutta, sillä laki kieltää palkkojen nostamisen. Edelleen, uusien keski- ja korkean hallinnollisen tason työntekijöiden työhönottaminen ei ole sallittua, sillä kaikki uudet työntekijät on nimitettävä peruspalkkaluokkaan. Myöskään minkäänlaisia johtotehtäviä ei uusien työntekijöiden ole mahdollista saavuttaa, sillä sellainen sotkisi varman urakehityksen, joka takaa vanhalle henkilökunnalle vakainainen työsuhte. Mikään näistä rajoitteista ei ole voimassa yksityissektorilla.

dellista panosta ei voida oikeuttaa rakenteellisen haitan kompensaatona tai katsotaan, että se ei ole markkinataloussijoittajaa koskevan periaatteen mukainen, kyseisen panoksen voidaan sitä vastoin katsoa olevan sopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukainen EDF-päätöksen⁽¹⁶⁾ periaatteiden ja energiateollisuuden hukkakustannuksiin sovellettavien periaatteiden suhteen⁽¹⁷⁾.

(54) Kreikan hallituksen vastaus sisälsi riippumattomien asiantuntijoiden laatimat raportit, joita oli käytetty 1) varhaiseläkejärjestelmän talousarvioon ja kokonaiskustannusten todistamiseen, kun KPMG tarkasti OTE:n vuoden 2005 tuloksen ja todisti varhaiseläkejärjestelmän kokonaiskustannusten määrän; 2) vakainaisuuden kustannusten arviointiin ja OTE:n työntekijöiden korkeampien palkkojen kustannusten arviointiin käyttämällä Kreikassa käypää viitearvoa eli CRA Internationalin ja Hay Groupin tekemiä vastaavia tutkimuksia ja 3) yksityisiä toimialoja Kreikassa koskevien työsääntöjen kuvaamiseen yleisesti sekä erikseen OTE:n suhteen, erityisesti Ateenan yliopiston työoikeuden professori Levantisin laatimassa tutkimuksessa. Kreikan viranomaisten perustelut voidaan tiivistää seuraavasti.

a. Varhaiseläkejärjestelmän tarpeellisuus

(55) Vastauksena komission vastalauseisiin siitä, olisiko OTE:n rakenneuudistuksessa voitu käyttää muita keinoja, Kreikan hallitus korosti, että Kreikan perustuslaki nimenomaisesti suojaa työhön liittyvät oikeudet, jotka määritellään voimassa olevin työehtosopimuksin. Sen lisäksi ei olisi ollut mahdollista soveltaa lainsäädännön mukaisia pakollisia irtisanomisjärjestelyjä, jos niiden tavoitteena olisi ollut lakkauttaa OTE:n työntekijöiden vakainaiset työsuhteet, koska sellaisen toimenpiteen seurauksena olisi varmaa, että lukuisia kanteita jätettäisiin perustuslaillisen, työ- ja sosiaaliturvaan liittyvän lainsäädännön perusteella, ja lopputuloksena olisi OTE:n henkilökunnan koko rakenneuudistusyrityksen kumoutuminen⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁶⁾ Komission päätös 16 päivänä joulukuuta 2003 valtioneuosta, jotka Ranska on myöntänyt EDF:lle sekä sähkö- ja kaasutoimialalle (EUVL N:o L 49, 22.2.2005, s. 9).

⁽¹⁷⁾ Ks. hukkakustannuksiin liittyvien valtiontukien analysointimenetelmien uusiin suuntaviivoihin liittyvä komission tiedonanto http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/stranded_costs_en.pdf

⁽¹⁸⁾ Kreikan hallitus huomautti edelleen tähän liittyen, että uusi laki, joka astui voimaan joulukuussa 2005 (laki N:o 3429/2005) kokonaan tai osittain valtiollisista toimialoista, joita kutsutaan nimellä DEKO, poistaa vakainaisen työsuhteen ainoastaan uusilta työntekijöiltä. Mikäli kuitenkin DEKO-lainsäädäntö ei koske ei-johtavassa asemassa olevien työntekijöiden vakainaista työsuhdetta, ei OTElla ollut muuta vaihtoehtoa kuin varhaiseläkejärjestelmän soveltaminen niiden ei-johtavassa asemassa olevien työntekijöiden suhteen, joilla on vakainainen työsuhte.

b. Varhaiseläkejärjestelmän kustannukset

(56) Kreikan hallitus vakuutti vastauksessaan, että 6 070 mahdollisen työntekijän joukosta OTE vastaanotti hakemuksen kaikkiaan 5 494 virkailijalta (osallisuusprosentti oli 91). Varhaiseläkejärjestelmään oikeutetut jakautuvat edelleen kahteen alaryhmään: 1) 4 859 heistä hyötyy näennäistyöskentelyajan myöntämisestä – nykyinen varhaiseläkejärjestelmä kattaa tämän ryhmän – ja 2) heistä 635 työntekijää on lähellä eläkeikää (ts. joilla oli täydet eläkeoikeudet mutta jotka eivät vielä olleet saavuttaneet pakollista eläkeikää) ja heille myönnetään lisäeläkehoudut, jotta he irtisanoutuvat työstään⁽¹⁹⁾ – tämän ryhmän kattaa ”normaali” varhaiseläkejärjestelmä.

(57) Varhaiseläkejärjestelmän kokonaisnimelliskustannukset on tarkastanut ja vahvistanut OTE:n valvojana toimiva KPMG. Kustannukset tarkastettiin OTE:n vuoden 2005 tilintarkastuksen yhteydessä kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti (IFRS)⁽²⁰⁾. Osan varhaiseläkejärjestelmän kustannuksista, ts. varhaiseläkejärjestelmän kertamaksujen kustannukset, laski riippumaton konsulttiryitys, ”Prudential”. Prudential laati lain N:o 3371/2005 74 artiklan mukaisen vakuutusmatemaattisen tutkimuksen. Kreikan hallitus antoi edelleen raportin laatimisen kansainväliselle hallinnon konsulttiryhmitylle, ”Hay Groupille”, joka painotti, että kerroin 1,5 on lailliselle irtisanomiskorvauspaketille normaali viitearvo sellaisen erorahapaketin arviolle, jota jokin toimiala tarjoaa normaaleissa olosuhteissa työntekijöilleen, jotta nämä irtisanoutuisivat yrityksestä.

(58) Hayn edellä mainitun raportin pohjalta eräs toinen kansainvälinen talous- ja kartelliasiantuntijayritys, Charles River Associates International (”CRA International”), laati lopullisen raportin, jossa se laski OTElle aiheutuvat lisäkustannukset verrattuna yksityissektorin kilpailijoihin, eli vakinaisten työsuhteiden ja korkeampien palkkojen aiheuttamat kustannukset.

(59) Perusjohtopäätökset raporteista, joista edellä on esitetty yhteenveto, voidaan tiivistää seuraavasti.

⁽¹⁹⁾ Järjestely ei ole niin houkutteleva tällaisten työntekijöiden kohdalla, sillä heidän varhaiseläkejärjestelmään pohjautuva eläkkeensä olisi yhtä suuri kuin heidän tämänhetkinen palkkansa, verrattuna työntekijöihin, jotka eivät vielä ole saavuttaneet palkkataulukon huippua. (Jälkimmäisten eläke ylittää heidän tämänhetkisen palkkansa, sillä eläke määräytyy sen palkan perusteella, jonka he saavuttaisivat, mikäli he jatkaisivat työskentelyä näennäistyövuosien ajan.) Jotta varhaiseläkejärjestelmään osallistuisi mahdollisimman moni, on työntekijöille, jotka ovat jo saavuttaneet OTE:n korkeamman palkka-asteikon, myönnetään lisäpalkkio (erohoudut).

⁽²⁰⁾ On muistettava, että vuodesta 2005 alkaen kaikkien Euroopan unionin pörssi-yhtiöiden on laadittava konsolidoitu tilinpäätöksensä käyttäen IFRS:ää. Ks. komission asetus (EY) N:o 1725/2003, annettu 29 päivänä syyskuuta 2003, tiettyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien hyväksymisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1606/2002 mukaisesti (EUVL N:o L 261, 13.10.2003, s. 1).

c. KPMG:n RFS-todistus 2005: varhaiseläkejärjestelmän nimellisarvo

(60) OTE:n vuoden 2005 tarkastettujen tilien mukaan varhaiseläkejärjestelmän arvioidut kokonaiskustannukset maksujen suhteen nousevat 1 161 827 920 euroon. Varhaiseläkejärjestelmän tämänhetkisen nettoarvon arvioidaan olevan 939 607 196 euroa⁽²¹⁾. Tämä summa on suhteutettu varhaiseläkejärjestelmän nimellisarvoon 3 prosentin diskonttokorolla, joka laskee nimellisarvoa 67,7 miljoonalla eurolla⁽²²⁾ ja josta on jätetty huomioimatta 154,4 miljoonaa euron hyvitykset, jotka on jo huomioitu OTE:n vuoden 2004 tilinpäätöksessä (1 161,8 – 67,7 – 154,4 = 939,6). Varhaiseläkejärjestelmän tarkastetussa tämänhetkisessä nettoarvossa (939,6 miljoonaa euroa) ei myöskään oteta huomioon OTE:n saamaa verohyötyä toimialojen vero-oikeuden perusteella (ks. CRA:n raportti edempänä).

d. Hay Groupin raportti: vertailuja muihin varhaiseläkejärjestelmiin Kreikassa ja EU:ssa

(61) Hay Group keräsi raporttiinsa viime vuosina henkilökuntaansa vähentäneiden yritysten tietoja Kreikasta ja muualta Euroopasta. Se tarkasteli yli 40 erilaista kreikkalaisessa omistuksessa olevaa yritystä tai monikansallisen yrityksen paikallistoimistoa. Hayn raportti todistaa Kreikan viranomaisten aiemmin tekemät huomautukset ja erityisesti sen, että 1) Kreikassa tai muualla Euroopassa ei ole OTE:n varhaiseläkejärjestelmän kaltaista järjestelmää (ts. varhaiseläkejärjestelmää, joka sisältää ”rakenteellisia” kustannuksia kuten OTE:n järjestelmä, esim. vakinaiset työsuhteet ja kiinteät korkeat palkat) ja 2) yksityisyrittäjien tavanomaisten varhaiseläkejärjestelmien keskimääräiset hyvityspaketit ovat todella 1,5-kertaisia verrattuna lain edellyttämään, etenkin 51-vuotiaiden ikäryhmässä⁽²³⁾.

e. CRA:n raportti: OTE:n lisäkustannusten arvio

(62) Edellä mainittujen tutkimusten pohjalta CRA arvioi niiden kustannusten tämänhetkisen nettoarvon, jotka OTE ottaa vastuulleen, kun varhaiseläkejärjestelmää sovelletaan kaikkiaan 5 494 työntekijään.

⁽²¹⁾ Tämänhetkinen nettoarvo edustaa OTE:n ”markkina-arvoa” eli summaa, jonka OTE joutuisi maksamaan kolmannelle osapuolelle, mikäli kolmas osapuoli ottaisi OTE:n puolesta vastuulleen varhaiseläkejärjestelmästä aiheutuvat.

⁽²²⁾ On korostettava, että aiemmin, 20 päivänä joulukuuta 2005, Kreikan hallituksen toimittamissa huomautuksissa, joissa varhaiseläkejärjestelmän nimellisarvo oli arvioitu 1 161,0 miljoonaksi euroksi, oli varhaiseläkejärjestelmän tämänhetkinen nettoarvo arvioitu 863 euron suuriseksi käyttäen diskonttokorkona 7,83 prosentin suuruisiksi arvioitua OTE:n WACC:ta (keskimääräinen pääomakustannus).

⁽²³⁾ Ks. alaviite 13.

- (63) Varhaiseläkejärjestelmän tämänhetkisen nettoarvon arvioimisessa eräs keskeinen asia oli sopivan diskonttokoron käyttö. CRA tunnustaa, että modernien rahoitusjärjestelyjen peruserä on, että pääoman liikkeissä sovellettavan diskonttokoron on kuvattava pääoman liikkeisiin sisältyvän markkinariskin taso. CRA:n mukaan tässä on siis erityistä hyötyä siitä, että käytetään yrityksen keskimääräistä pääomakustannusta (WACC), jota taloustieteilijät useimmiten käyttävätkin ⁽²⁴⁾.
- (64) CRA:n näkemys on kuitenkin, että tässä tapauksessa jatkuvien kustannusten osuus siinä rasituksessa, jonka varhaiseläkejärjestelmä aiheuttaa, on vähäistä tai olematonta. Näin on siksi, että 1) OTE:n työntekijöiden palkkakehitys on tiukan taulukon mukainen, mikä vähentää ajan myötä palkkojen muutosten aiheuttamia epävarmuustekijöitä ja 2) mikään epävarmuustekijä, joka saattaa esiintyä, ei ole yhteydessä OTE:n tuottoon (palkkataulukon vuotuinen nousu ei ole yhteydessä OTE:n koko taloudelliseen tuottoon). CRA:n mukaan soveltuvan diskonttokoron on siten kuvattava riskittömien arvopaperien tarjoamaa tuottoa. Käyttäen esimerkkinä kymmenvuotisia, 2,1 miljardiin euroon nousseita obligaatioita, jotka Kreikan hallitus myi 7. kesäkuuta 2005 (varhaiseläkejärjestelmävuonna) keskimääräisen tuoton ollessa 3,41 prosenttia, ja viisivuotisia, 1,68 miljardiin euroon nousseita obligaatioita, joka myytiin kuukautta myöhemmin keskimääräisen tuoton ollessa 2,71 prosenttia, CRA pitää sitä riskittömänä näennäistuotona kaikille noin 3 prosentin termiinikaupoille ⁽²⁵⁾.
- (65) Näiden oletusarvojen pohjalta CRA arvioi varhaiseläkejärjestelmän tämänhetkisen nettoarvon 1 086,2 miljoonaksi euroksi. Päinvastoin kuin KPMG:n arvioinneissa (ks. kohta 60), CRA ei arvioinneissaan ota huomioon niitä 154,4 miljoonaa euroa, joista on jo varaus vuoden 2004 tilien perusteella, mikäli ne eivät aiheudu tarkastajan logistisista rajoituksista. Edelleen CRA laski, että mikäli kaikista OTE:n varhaiseläkejärjestelmään liittyvistä maksuista peritään verot Kreikan yrityslainsäädännön perusteella, varhaiseläkejärjestelmän todellinen tämänhetkinen nettoarvo verojen jälkeen nousee 784,3 miljoonaan euroon ⁽²⁶⁾.
- (66) Edellä mainitun verojen jälkeisen summan perusteella CRA arvioi kustannukset, jotka OTE olisi ottanut vastuulleen, mikäli se olisi yksityinen yritys. Tätä tarkoitusta varten CRA teki myönnötyksen, että 1) *Hay Groupin* raportin johtopäätösten mukaan yksityinen yritys tarjoaisi normaalisti 1,5 kertaa lain edellyttämän hyvityspaketin irtisanoutuneille ja että 2) KPMG:n korkean teknologian alan palkkioita ja hyvityksiä Kreikassa koskevien vuoden 2004 tutkimustietojen mukaan tätä summaa sovellettaisiin palkkoihin, jotka ovat 33 prosenttia OTE:n maksamia palkkoja matalampia. Sen perusteella, että OTE:n pitäisi tarjota lain edellyttämää nähden 1,5-kertaista pakettia mutta perusteena olisivat yksityissektorin 33 prosenttia matalammat palkat, CRA totesi, että minkä tahansa muun yksityisyrittäjän kohdalla varhaiseläkejärjestelmän realisointi aiheuttaisi 314,4 miljoonan euron kustannukset verojen jälkeen.
- (67) Jos verrataan varhaiseläkejärjestelmän nykyarvoa verojen jälkeen (784,3 miljoonaa euroa) kustannuksiin, jotka OTE ottaisi vastuulleen, mikäli se olisi tavallinen yksityisyrittäjä (314,4 miljoonaa euroa), CRA arvioi, että OTElle koituvat lisäkustannukset varhaiseläkejärjestelmän realisoinnista olisivat 469,9 miljoonaa euroa ⁽²⁷⁾.
- (68) CRA arvioi lisäkustannukset, jotka OTElle koituisivat, myös kahden vaihtoehdoisen näkymän perusteella. Ensimmäinen perustuu OTE:n korkeimpaan WACC:n mukaiseen diskonttokorkoon (7,8 prosenttia). Tämän näkymän perusteella lisärasite laskisi 390,4 miljoonaan euroon. Toisessa näkymässä ei oteta huomioon verohelpotusta. Tässä näkymässä lisärasite nousee 540,2 miljoonaan euroon, mikäli käytetään OTE:n WACC:tä ja 643,4 miljoonaan euroon, mikäli käytetään 3 prosentin riskitöntä diskonttokorkoa.
- f. Työhön liittyvien tai muiden etujen puuttuminen
- (69) Ateenan yliopiston professori Levantisin tutkimuksen mukaan Kreikan hallitus korosti, että OTElle ei koidu minkäänlaisia työhön liittyviä etuja. Kreikan hallitus vahvisti erityisesti, että OTE ei vapauteta työttömyysmaksujen maksamisesta ⁽²⁸⁾. Kreikan hallitus korosti, että *Combus*-päätöksen linjauksen mukaisesti rakenteellisten etujen olemassaolo ei missään tapauksessa ollut tuomioistuimen selvityksen kohteena eikä komission Ranskan EDF:lle myöntämän tuen siirtämistä koskevan arvioinnin kohteena.

⁽²⁴⁾ Tämä oli myös Kreikan hallituksen kanta huomautuksissa 4 päivänä marraskuuta 2005.

⁽²⁵⁾ Tässä asiassa CRA on linjassa KPMG:n tilintarkastuksen kanssa, jossa siinäkin sovellettiin 3 prosentin diskonttokorkoa.

⁽²⁶⁾ KPMG, jolla oli OTE:n tilintarkastusvastuu ainoastaan ennen veroja, ei ollut velvollinen arvioimaan nimellisen varhaiseläkejärjestelmän tämänhetkinen nettoarvo verojen jälkeen.

⁽²⁷⁾ Nämä lisäkustannukset määritellään seuraavasti: OTE:n rasite vakinaisesta työsuhteesta: 322,9 miljoonaa euroa, ja OTE:n rasite korkeista palkoista: 147,0 miljoonaa euroa.

⁽²⁸⁾ Kreikan hallituksen mukaan OTE, kuten kaikki muutkin yksityiset yritykset, maksaa pakollisia työnantajamaksuja työttömyyden varalta, kuten voimassa oleva sosiaaliturvalainsäädäntö edellyttää. Niiden määrä nousee 2,76 prosenttiin, ja työntekijä maksaa lisäksi 1,33 prosenttia.

- (70) Mitä tulee etuihin, joita OTE saattaa saada aiemman monopoliasemansa perusteella, Kreikan hallitus korostaa, että kiinteän televiestintäverkon markkinat ovat vapautuneet kokonaan vuonna 2001 ja että OTEen kohdistuivat laajat ennakkojärjestelyt voimassa olevien sähköisiä viestintäpalveluita ja verkkoja koskevien säädösten määräysten mukaisesti. ERA:n ja Kreikan televiestintä- ja postivaliokunnan (EETT) OTElle määräämät kiinteiden verkkojen hankintaan liittyvät korjaustoimet johtivat vaihtoehtoisten toimijoiden tuloon kilpailumarkkinoille ja välillisesti OTE:n markkinaosuuden pienenemiseen.

g. Kreikan hallitukselle tarjottava velvoite

- (71) Kreikan hallitus perusti vastauksessaan arvionsa OTE:n osakkeen sulkemishintaan 25. huhtikuuta 2006 eli 17,98 euroon. Näin ollen, 25. huhtikuuta 2006, 4 prosentin osakeosuuden arvo nousi 353 miljoonaan euroon. Kreikan hallituksen varhaiseläkejärjestelmään sijoittaman taloudellisen panoksen arvo 25. huhtikuuta 2006 oli vastaavasti 25 prosenttia matalampi kuin varhaiseläkejärjestelmän lisäkustannusten summa eli 469,9 miljoonaa euroa.
- (72) Jos kuitenkin oletetaan, että OTE:n osakkeen hinta Ateenan arvopaperipörssissä on hintavaihtelun alainen, niin siinä tapauksessa, että 4 prosentin OTE:n osakeosuuden kokonaisarvo ylittää OTElle koituvat lisäkustannukset, Kreikka sitoutuu selkeästi muuttamaan lain N:o 3371/74 artiklan rajoittaen siten valtion rahallista panosta.

h. Vastaus kolmansien osapuolien huomautuksiin

- (73) Kreikan hallitus painottaa, että osakeyhtiöistä annetun lain N:o 2190/1920 34 artiklan mukaan yhtiökokous ei ole toimivaltainen tekemään hallintopäätöksiä vaan toimivalta on hallintoneuvostolla (OTE:n yhtiöjärjestyksen 9 artikla d kohta). Varhaiseläkejärjestelmästä siis keskusteltiin ja päätettiin hallintoneuvostossa, ja se esiteltiin myöhemmin yhteisösjoihtajille.
- (74) Kreikan hallitus painottaa, että kommentit, jotka liittyvät siihen, että Kreikan valtio kattaa vuosittain osan TAP-OTEn vajeesta, perustuvat virheellisiin tietoihin Kreikan sosiaaliturvajärjestelmästä. Kreikan hallitus toistaa, että OTE:n työntekijöiden pääasiallinen eläkerahasto, TAP-OTE, on itsenäinen julkisoikeudellinen oikeushenkilö, kuten kaikki muutkin Kreikan eläkerahastot. TAP-OTella on oma hallintoneuvosto, hallitus, tulo- ja menoarvio sekä rahoitusosastot. Lähes kaikki olemassa olevat eläkerahastot ovat julkisoikeudellisia yhteisöjä, jotka ovat itsehallinnollisia, voittoa tavoittelemattomia ja riippumattomia niistä yrityksistä, joissa vakuutetut työntekijät työskentelevät. Eläkeoikeudet on vahvistettu Kreikan perustuslaissa (25 artikla). Kreikan sosiaaliturvajärjestelmän peruserä on sen velvoittavuus, julkisuus ja yleisyys. Kreikan

eläkejärjestelmä on siis "Pay as you Go" -tyyppinen järjestelmä. Julkisoikeudellisten yhteisöjen rahastojen vajeita eivät rahoita työnantajat tai työntekijät vaan valtio, sillä jälkimmäisellä on perustuslain määräämä velvoite taata kaikkien eläkkeiden täysi maksu.

- (75) Vuodesta 1994 vuoteen 2001 OTE, huolimatta asemastaan valtion valvotuna yksityisoikeudellisena yrityksenä ja täysin itsenäisenä suhteessa julkisoikeudelliseen eläkerahastoon TAP-OTEn, oli erityislainsäädännön nojalla velvollinen työehtosopimusten muodossa kattamaan TAP-OTEn vajeen ja käyttämään eräänlaista sosiaaliturvajärjestelmää valtion puolesta. OTE:n velvoite kattaa kyseiset TAP-OTEn *ad hoc* -vajeet lisäksi merkittävästi sen muita kuin palkkoihin liittyviä kustannuksia verrattuna sen kilpailijoihin ja vasta markkinoille tullessiin ja oli selkeä haitta yritykselle.
- (76) Mitä tulee väitettyihin OTE:n aiemman monopoliasemansa vuoksi saamiin etuihin, Kreikan hallitus korosti, että Kreikan televiestintämarkkinat vapautettiin täysin vuonna 2001 ja asetettiin EETT:n ja ERA:n ehkäisevän sääntelyn ja valvonnan alaiseksi. OTE:n väitettyä sopimantonta toimintaa käsitellä kyseisen toimialan uusien sääntösten erityismääräysten ja siihen liittyvien direktiivien pohjalta. Kreikan hallituksen ei voida vaatia täysin vapautettuihin markkinoihin liittyviin kompensoiviin toimenpiteisiin suostumista täysin toisella tavalla eli siten, että valtion vain työhön liittyvät toimenpiteet arvioidaan valtiontueksi.
- (77) Lopuksi, Kreikan hallitus hylkää virheellisenä kolmannen osapuolen lausuman siitä, että OTE olisi vapautettu mainosverosta ("ilmoitusmerkki"), kun muut Kreikan yritykset ovat velvollisia maksamaan sitä. Vaikka lain N:o 1264/1982 19 artiklan 2 kohdan mukaan julkistyyppiset tai yleishyödylliset toimialat kuten OTE on vapautettu mainosveron maksamisesta, ensimmäisen asteen hallinto-oikeuden tuoreessa päätöksessä (päätös 9564/2005) tulkittiin merkityksiä "julkinen palvelu" ja "yleishyödyllinen" sellaisina kuin ne on kuvattuna laissa N:o 1264/1982 siinä merkityksessä, että ei vain OTE vaan mikä tahansa televiestintäalan toimija vapautetaan maksamasta mainosveroa⁽²⁹⁾, riippumatta siitä, onko se julkinen vai yksityinen yritys⁽³⁰⁾.

⁽²⁹⁾ Kreikan hallitus ilmoitti myös, että tuoreen lain N:o 3470/2006 24 artiklassa todetaan selkeästi, että OTE:n ja muihin televiestintäalan toimijoihin ei enää sovelleta erityisasemaa, joka sallii niiden vapauttamisen mainosveron maksamisesta. Lain N:o 1264/1982 nojalla ainoastaan sellaiset julkiset yritykset tai yleishyödylliset toimialat, joiden osakepääoman ehdoton enemmistö on Kreikan valtiolla, vapautetaan mainosveron maksamisesta. Tästä seuraa, että OTE ja muut televiestintäalan toimijat ovat velvollisia maksamaan mainosveroa.

⁽³⁰⁾ Kreikan hallituksen mukaan ensimmäisen asteen hallinto-oikeus päätti, että yrityksen yleishyödyllisenä pitäminen ei määräydy sen oikeudellisen aseman tai sen oikeudellisen kehyksen perusteella, jonka alaisena se toimii vaan riippuu ainoastaan sen tarjoamien palveluiden luonteesta. Oikeuden mukaan vastaavasti toimialat, jotka tarjoavat hyödykkeitä ja palveluita, joita pidetään yhteiskunnan kannalta välttämättöminä, kuten televiestintä, vedenjakelu tai energia, ovat yleishyödyllisiä toimialoja.

VI TUEN ARVIOINTI

Valtiontuen olemassaolo

- (78) Sopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa todetaan, että jäsenvaltioiden missä tahansa muodossa myöntämä tai valtion varoista myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua joidenkin yritysten edullisen kohtelun vuoksi, ei sovi yhteismarkkinoille, koska se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (79) Kansallisen toimenpiteen luokittelu valtiontueksi edellyttää, että kaikki seuraavat ehdot täyttyvät: a) jäsenvaltio myöntää toimenpiteen valtion varoista missä tahansa muodossa, b) etu on suuri ja c) toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (80) Kyseessä olevassa tapauksessa ei ole epäilystä, että valtion esittämä 4 prosentin osakeomistuksen siirto TAP-OTELLE, jonka se varaa OTELLE avustukseksi yrityksen varhaiseläkejärjestelmän kokonaiskustannuksia varten, on toimenpide valtion varoista. Valtion 4 prosentin omistus OTE:n osakepääomasta on taloudellisesti merkittävä omaisuus. Tämä omaisuus siirretään ilman minkäänlaista kompensatiota markkinahinnassa. Näin ollen toimenpide on valtion varojen siirtoa.
- (81) Lisäksi huolimatta siitä, että välitön tuensaaja on julkisoikeudellinen eläkerahasto TAP-OTE, joka on osa laajempaa Kreikan sosiaaliturvaa, todellinen hyötyjä on OTE, koska yhtiö vapautetaan osasta pakollisista sosiaaliturvelvoitteistaan, jotka ilmenevät kiistanalaisesta varhaiseläkejärjestelmästä. Mikään muu yritys ei nauti vastaavaa etua. Siten etu on luonteeltaan suuri.
- (82) Ei ole myöskään epäilystä siitä, että koska OTE on koko Kreikan kattava verkko-operaattori, joka toimii sähköisten televiestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen tarjoajana sekä kansainvälisten viestintäpalvelujen tarjoajana, mikä tahansa sille myönnetty tuki saattaa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (83) Kun pohditaan, tuoko valtion taloudellinen panos OTELLE kilpailua vääristävää tai uhkaavaa etua, Kreikan hallitus painottaa 1), että se toimi kuin yksityinen markkinasijoittaja ja 2) että toimenpide ei anna OTELLE mitään etua, koska se vain kompensoi rakenteellisia haittoja, jotka aiheutuivat viime kädessä työntekijöiden *de fact* vakinaisesta työsuhteesta ja korkeammista palkoista, jotka maksetaan ennen markkinoiden vapautumista säädetyn lain mukaan.
- a. Tutkimus yksityisen sijoittajan periaatteen noudattamisesta
- (84) Jotta voitaisiin lain edellyttämällä tavalla todeta, onko Kreikan valtion taloudellista panosta varhaiseläkejärjestelmän kustannuksiin mahdollista pitää normaalien markkinasopimusten mukaisesti toimivan yksityisen sijoittajan käyttäytymisen kaltaisena vääristymiä korjaavana toimintana, on tarkastettava voisiko vastaavanlaisessa tapauksessa Kreikan valtion suuruinen yksityinen sijoittaja milloinkaan tarjota sen suuruisia taloudellista panosta, nimitäin samanarvoista kuin 4 prosenttia OTE:n osakepääomasta ⁽³¹⁾.
- (85) Tässä selvityksessä on pidettävä erillään valtion velvoitteet yhtiön osakepääoman omistajana ja sen velvoitteet hallintoviranomaisena ⁽³²⁾. Koska OTE on osakeyhtiö, valtio on suurimpana osakkeenomistajana vastuussa yhtiön veloista vain sen osakkeiden myyntiarvoon asti. Sosiaaliturva ja vastaavanlaiset työoikeudelliset velvoitteet rasittavat tavallisesti yhtiötä, eivät sen osakkaita. On lisäksi painotettava, että OTE ei ole tällä hetkellä taloudellisissa vaikeuksissa eikä kykenemätön kantamaan yksin taloudellista vastuuta varhaiseläkejärjestelmästä.
- (86) Tämän vuoksi velvoitetta varhaiseläkejärjestelmän aiheuttamista kuluista ja muun vastaavan työhön liittyvän velvoitteen taloudellista kattamista ei voida pitää tarkoitukseenmukaisena yksityisen sijoittajan periaatteena ⁽³³⁾.
- (87) Edelleen, mikään muu osakas paitsi Kreikan valtio ei osallistu taloudellisesti OTE:n suunnitellun rakenneuudistuksen lisäkustannuksiin, vaikka odotettavissa oleva OTE:n parantunut tuotto on hyödyksi erotuksesta kaikille sijoittajille. Näillä ehdoilla Kreikan valtion käyttäytyminen eroaa muiden OTE:n yksityisten sijoittajien käyttäytymisestä. Vaikka valtion asema suurimpana osakkaana voi oikeuttaa jossain määrin erilaiseen käyttäytymiseen, voitaisiin normaalisti odottaa, että kun yksi yhtiön osakkaista tarjoaa taloudellista apua muiden osakkaiden osallistumatta siihen, tämä osakas saisi jonkinlaisen korvauksen lisäosakkuuden muodossa yhtiössä tai jollakin muulla tavalla. Kuitenkaan tässä tapauksessa valtio ei saa minkäänlaista kompensatiota yli sen, minkä kaikki muutkin yhtiön osakkaat saavat.

⁽³¹⁾ Asia C-305/89 Italian tasavalta vastaan Euroopan yhteisöjen komissio, Oikeustapauskokoelma 1991, I-1603, perustelu 19.

⁽³²⁾ Yhdistetyt asiat C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, Espanjan kuningaskunta vastaan Euroopan yhteisöjen komissio, Oikeustapauskokoelma 1994, I-4103, σκέψη 22.

⁽³³⁾ Asia C-305/89, m.t., perustelu 22.

- (88) Vaikka OTE:n osakkeen hinta nousi varhaiseläkejärjestelmän ilmoittamisen vuoksi, se ei välttämättä tarkoita, että valtion taloudellisen panoksen pitäisi ainoastaan tästä syystä olla sopusoinnussa yksityisen sijoittajan periaatteen kanssa. Ensinnäkin jokainen valtion taloudellinen panos pörssiyhtiön talouden parantamiseksi on todennäköisesti myös sen osakekurssia nostava toimenpide, ja tämä riippumatta siitä katsotaanko tämän panos valtiontueksi sopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
- (89) Kaikista ylämainituista syistä Kreikan hallituksen perustelu, että valtion panos varhaiseläkejärjestelmän kustannuksiin täyttää yksityisen sijoittajan periaatteen ehdot, on hylättävä.
- b. *Taloudellisen edun puuttuminen*
- (90) Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tuen käsite sisältää etuja, joita valtio tarjoaa ja jotka jollakin tavalla keventävät tavallisesti yrityksen talousarvioon sisältyviä rasitteita⁽³⁴⁾. Tuomioistuin on päättänyt tähän asiaan liittyen, että yhtiötä rasittavien sosiaalisten maksujen osittainen vähentäminen on perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaista tukea, mikäli toimenpiteen tarkoituksena on yrityksen osittainen vapauttaminen taloudellisista rasitteista, jotka syntyvät yleisen sosiaaliturvajärjestelmän normaalista soveltamisesta vailla minkäänlaista syytä tähän vapauttamiseen mainitun järjestelmän luonteen tai yleisen muodon perusteella⁽³⁵⁾.
- (91) Kreikan hallitus on eri mieltä siitä, että OTE:n varhaiseläkejärjestelmän kulujen osittainen vähentäminen antaa lisäetuja yhtiölle ja vaikuttaa haitallisesti kilpailuun, koska se vapauttaa OTE:n rakenteellisesta haitasta ja varmistaa sen kuulumisen samaan, vähemmän hankalaan, työhön liittyvään oikeudelliseen asemaan, joka koskee kaikkia muita sähköisen televiestinnän yrityksiä Kreikan markkinoilla. Tämän lisäksi Kreikan hallitus tukeutuu ensimmäisen asteen tuomioistuimen päätökseen *Combus*-asiassa. Tässä asiassa tuomioistuin katsoi, että valtion toimenpide, joka "otettiin käytäntöön, jotta korvattaisiin työntekijöiden etuoikeutettu ja kallis asema, joka *Combus*ksessa oli työsopimuksen tehneillä työntekijöillä verrattuna työntekijöiden asemaan toisissa *Combus*ksen kanssa kilpailualueella olevien linja-autoalan kuljetusyrityksissä" ei ollut tukea, koska "[Tanskan hallituksen] tarkoitus oli vapauttaa *Combus* rakenteellisesta haitasta suhteessa saman alan yksityisiin kilpailijoihinsa"⁽³⁶⁾.
- (92) Tämän asian suhteen on pantava merkille, että oikeuskäytäntöä *Combus*ksen tapauksessa ei ole vahvistettu tuomioistuimessa. Samoin tietyt asiat Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä puhuvat sen hyväksymistä vastaan, että kompensaation tarjoaminen rakenteellisesta haitasta ei ole tukitoimenpide. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on vakiintuneessa oikeuskäytännössään päättänyt, että on arvioitava missä määrin joku toimenpide on tukea sen periaatteen perusteella, mitkä sen seuraukset ovat, eikä sen syyn tai tarkoituksen perusteella⁽³⁷⁾. Tuomioistuin on myös päättänyt, että jokainen toimenpide, joka vapauttaa yrityksen sen talousarvioon normaalisti kuuluvasta rasitteesta, on valtiontukea⁽³⁸⁾. Tuomioistuin on selventänyt, että tähän periaatteeseen kuuluvat esimerkiksi työntekijöiden palkkakulut⁽³⁹⁾. Tämän ajatuksen perusteella tuomioistuin ei hyväksynyt sitä, että toimenpide ei tuo etuja kyseisen alan yritykselle vain ja ainoastaan koska se kompensoi jonkun "haitan", joka johtuu yrityksen menneisyydestä⁽⁴⁰⁾.
- (93) On tosiasia, että OTE:n työhön liittyvä oikeudellinen asema eroaa siitä, mitä sovelletaan mihin tahansa muuhun yksityiseen yritykseen Kreikassa, koska OTE:n työntekijöihin sovellettavaa vakinaista työsuhdetta ja korkeampia palkkoja ei voi muuttaa kuin uudella lainsäädännöllä ja sitä edeltävällä OTE:n työntekijöiden suostumuksella. OTE:n työsuhdetilanne lisää sen työhön liittyviä yleiskustannuksia ja sosiaaliturvaan liittyviä kustannuksia, koska se riistää yhtiöltä vapauden, joka sen yksityisillä kilpailijoilla on, kun pitää tehdä työkustannusuudistus markkinoilla voimassa olevien sopimusten mukaisesti.
- (94) Tältä kannalta käsillä oleva tapaus sisältää tiettyjä yhtymäkohtia *Combus*-asian kanssa. *Combus*-asiassa Tanskan valtio ei tarjonnut kompensaatiota mainitulle yhtiölle vaan sen palkkaamille työntekijöille. Myöskään Kreikan valtio ei tarjoa kompensaatiota OTElle vaan työntekijöiden eläkerahaston varhaiseläkejärjestelyjen kustannuksiin. Kuten *Combus*ksessa, OTE:n työntekijöiden vakinainen työsuhde on "etuoikeutettu ja kallis asema" verrattuna yksityisen sektorin työntekijöiden asemaan. Kuten *Combus*ksessa Kreikan valtion tarkoitus on vapauttaa OTE "rakenteellisesta haitasta suhteessa saman alan yksityisiin kilpailijoihinsa".
- ⁽³⁴⁾ Asia 173/73, Italian tasavalta vastaan Euroopan yhteisöjen komissio, [1974] Oikeustapauskokoelma 709, kohta 13· asia C-310/85, Deuffil, [1987] Oikeustapauskokoelma 901, kohta 8· asia C-241/94, Ranskan tasavalta vastaan Euroopan yhteisöjen komissio, [1996] Oikeustapauskokoelma I-4551, kohta 20.
- ⁽³⁵⁾ Asia C-387/92, Banco Exterior, [1994] Oikeustapauskokoelma I-877, kohta 13· asia C-241/94, Ranskan tasavalta vastaan Euroopan yhteisöjen komissio, [1996] Oikeustapauskokoelma I-4551, kohta 34.
- ⁽³⁶⁾ Asia C-5/01, Belgian kuningaskunta vastaan Euroopan yhteisöjen komissio, [2002] Oikeustapauskokoelma I-1191, kohta 39.
- ⁽³⁷⁾ Asia 30/59, *Gezamenlijke Steenkolenmijnen*, Oikeustapauskokoelma 1961. s. 3, 29–30· asia C-173/73, Italian tasavalta vastaan Euroopan yhteisöjen komissio, Oikeustapauskokoelma 1974, s. 709, perustelu. 12–13· asia C-241/94, Ranskan tasavalta vastaan Euroopan yhteisöjen komissio, Oikeustapauskokoelma 1996, I-4551, perustelu 29, 35. Asia C-251/97, Ranskan tasavalta vastaan Euroopan yhteisöjen komissio, Oikeustapauskokoelma 1999, I-6639, perustelu 40, 46–47. Ks. vielä asia T-109/01, *Fleuren Compost*, Oikeustapauskokoelma 2004, II-127, perustelu 54.
- ⁽³⁸⁾ Asia T-157/01, m.t., perustelu 57.

- (95) Edelleen kuten *Combuksen* tapauksessa valtion toimenpide ei kohdistu siihen, että maksetaan korvausta OTElle tai kevennetään sen eläkekustannuksia, jotka juontavat juurensa menneisyydestä, jolloin yhtiö oli omassa *sui generis* työhön liittyvässä oikeudellisessa kehityksessään (aikaisemat velvoitteet), vaan se rajoittuu tiukasti oikeaisemaan OTE:n eläkerahoitustilanteen tulevaisuudessa samaksi kuin yksityisellä sektorilla.
- (96) Komissio ottaa huomioon yllä mainitun ja huomauttaa myös, että asiantilassa ja kyseessä olevassa oikeudellisessa kehityksessä on joitakin samoja erityispiirteitä kuin *Combus*-asiassa.
- (97) *Combuksen* tapauksessa Tanskan hallituksen kompensatation tarkoituksena oli helpottaa yhtiön aseman ennustettavissa olevaa muutosta valtion yhtiöstä yksityiseksi. Se oli Tanskan valtion *Combuksen* työsopimuksen tehneille työntekijöille tarjoaman vahingonkorvauksen ("bonuksen") syynä. Siitä huolimatta OTEsta tuli osakeyhtiö 1994 ilman, että valtio olisi samanaikaisesti ryhtynyt tarvittaviin toimenpiteisiin varmistaakseen yhtiön työntekoon liittyvän tilanteen oikeaisemisen samanlaiseksi kuin normaalilla osakeyhtiöllä. Valtio ei puuttunut asiaan myöskään 2001, kun OTE menetti ehdottoman oikeutensa kiinteän televiestintäverkon palvelujen tarjoajana ja Kreikan sähköiset televiestintämarkkinat vapautuivat kokonaan.
- (98) Tältä kannalta katsoen ei voida kieltää, että on mahdollista, että suuri joukko työntekijöitä sallisi OTE:n, varsinkin kriittisten vuosien aikana ennen ja jälkeen täyttä vapautumista, turvata ja säilyttää nykyisen hallitsevan markkina-asemansa ja jatkavan toimijana käytännössä kaikilla televiestintämarkkina-aloilla.
- (99) Lisäksi, kuten kappaleessa 93 mainitaan, Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukainen tuki kattaa vain toimenpiteet, jotka vähentävät merkittävästi rasitteita, jotka normaalisti sisältyvät yrityksen talousarvioon ja joita on pidettävä taloudellisina etuina, joita vastaanottava yritys ei saisi normaaleilla markkinasopimuksilla⁽⁴¹⁾.
- (100) Tässä asiassa on muistettava, että oikeuskäytännön mukaan kustannukset, jotka ilmenevät yritykselle työehtosopimuksista, jotka sovitaan työnantajan ja ammattiyhdistysten välillä, jotka yritykset sitoutuvat hoitamaan, joko koska ovat liittyneet näihin sopimuksiin tai koska näitä sopimuksia on laajennettu asetuksella, sisällytetään luonteensa vuoksi yrityksen talousarvioon⁽⁴²⁾.
- (101) Vaikka kuten kappaleessa 93 viitataan, työnsuhteeseen liittyvä asema, joka on velvoittanut OTEa, poikkeaa tosiasiallisesti yleisestä työhön liittyvästä oikeudellisesta asemasta, jota sovelletaan nykyään mihin tahansa muuhun yksityiseen yritykseen Kreikassa, vakinainen työsuhde ja OTE:n työntekijöiden korkeat palkat eivät kuitenkaan olleet lopputulos työehtosopimuksesta vapaiden neuvottelevien jälkeen, vaan pikemminkin valtio itse aiheutti ne yhtiölle. Komissio huomauttaa, että siitä lähtien, kun OTE vietiin pörssiin Kreikan hallitus ei ole edes vihjaissut, että OTE:n velvoitteita ei työoikeuden perusteella pidä poistaa yhtiön yleisestä talousarviosta tai että valtion pitää korvata OTElle vakinaisuuden ja korkeiden palkkojen aiheuttamat lisäkustannukset, jotka se lain mukaan suorittaa. Mutta myös OTE:n osakkeiden arvostus perustui sen myöntämiseen, että OTE:n vakinaisen työsuhteen ja korkeiden palkkojen kustannukset sisältyvät normaalisti OTE:n talousarvioon.
- (102) Edellä esitettyjen perustelujen ja *Combus*-asiaan sovellettavan oikeuskäytännön perusteella voidaan todeta, että tarkasteltavaa toimenpidettä voidaan pitää valtiontukena. Lisätutkimuksia ei kuitenkaan tarvita, koska syistä, jotka selitetään yksityiskohtaisesti alempana, toimenpide soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan g alakohdan mukaisesti.

VII TUEN SOVELTUMINEN YHTEISMARKKINOILLE

- (103) Komissio huomauttaa, että valtion suunniteltu panos OTE:n varhaiseläkejärjestelmään on osa Kreikan hallituksen laajempaa suunnitelmaa OTE:n sovellettavan työhön liittyvän aseman rakenteelliseksi korjaamiseksi, jotta turvataan sen pitkäikäinen elinvoimaisuus ja sähköisen viestintämarkkinoiden paraneminen. Siten varhaiseläkejärjestelmä on pakollinen askel OTE:n tiellä yksityiseksi yritykseksi.
- (104) Komissio katsoo edelleen, että arvioinnin toimenpiteen soveltumisesta yhteismarkkinoiden vaatimuksiin pitää perustua suoraan Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohtaan, jonka mukaan: "tukea tietyin taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla" voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana.
- (105) Jotta tukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, koska se edistää taloudellisen toiminnan tai tiettyjen talousalojen kehitystä, pitää joidenkin taloudellisten toimintatapojen parantua. Tuki soveltuu 87 artiklan 3 kohdan c alakohtaan vain, jos se ei vääristä kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun vastaisesti. Arviointiaan varten komissio panee erityisesti painoa välttämättömyyden ja oikeasuhteisuuden kriteereille⁽⁴³⁾.

⁽⁴¹⁾ Asia 173/73 *Italian tasavalta vastaan Euroopan yhteisöjen komissio*, Oikeustapauskokoelma 1974, s. 709, perustelu 26. asia C-387/92, *Banco Exterior de España*, Oikeustapauskokoelma 1994, I-877, perustelut 12 ja 13. ja asia C-280/00, *Altmark Trans und Regierungspräsidium Magdeburg*, Oikeustapauskokoelma 2003, I-9919, perustelu 84, ja siinä viitattu oikeuskäytäntö

⁽⁴²⁾ Asia C-482/99 *Ranskan tasavalta vastaan Euroopan yhteisöjen komissio* [2002] Oikeustapauskokoelma. I-4397, perustelu 40.

⁽⁴³⁾ Asia T-187/99 *Agrana Zucker und Stärke AG vastaan Euroopan yhteisöjen komissio*, Oikeustapauskokoelma [2001, I-1587, perustelu 74.

a. Toimenpide on yhteiseksi hyväksi

- (106) Ilmoitettu toimenpide vapauttaa OTE:n ylimääräisistä kustannuksista, joista se kärsii entisenä valtionyhtiönä työntekijöidensä vakinaisen aseman ja korkeiden palkkojen vuoksi. Näin yhtiö voi toimenpiteen ansiosta toimia vapaasti täysin vapautetuilla sähköisen viestinnän markkinoilla ja toteuttaa välttämättömän sopeutumisen vastataksaan markkinoiden ja muiden teknologisten innovaatioiden vaatimuksiin, jotka hyödyttävät yhtiön elinkelpoisuutta pitkällä tähtäimellä.
- (107) OTE:n henkilökunnan vähentäminen noin kolmasosan verran varhaiseläkejärjestelmän avulla ja OTE:n työntekijöiden suostuminen siihen, että tulevaisuudessa työhön otettavat luopuvat vakinaisuudesta ja saavat vastavuoroisesti varhaiseläkepaketin, jonka OTE tarjoaa, ovat olennaisia aineksia OTE:n uudelleenjärjestelyissä, joiden odotetaan turvaavan yhtiön tuottavuus, toiminnan tehokkuus ja edelleen yksityistäminen. OTE:n työntekijöiden vakainainen asema, heidän liiallinen lukumääränsä ja kiinteät korkeat palkkansa luovat edelleen vakavia esteitä yhtiön yksityistämiseksi ja lisäävät Kreikan valtion kuluja.
- (108) Käynnissä oleva OTE:n muuttaminen entisestä monopolista yritykseksi, jolla on sama oikeudellinen asema kuin millä tahansa yksityisellä toimijalla Kreikassa ja yhtiön edelleen odotettavissa oleva siirtyminen pois valtion hallinnasta, parantaa Kreikan sähköisten viestintämarkkinoiden toimivuutta ja poistaa esteitä markkinoille pääsemiselle ja sieltä poistumiselle⁽⁴⁴⁾ ja palvelee pitkällä aikavälillä loppukäyttäjiä.
- (109) Kreikan valtion suunnittelema varhaiseläkejärjestelmän kustannusten rahoitusosuus palvelee siten yhteistä etua.

b. Tuki on sopiva keino

- (110) Virallisen tutkimuksen alussa komissio ilmaisi varauksensa nykyisen varhaiseläkejärjestelmän tarpeellisuutta kohtaan suhteessa aiempiin varhaiseläkejärjestelmiin, jotka OTE on rahoittanut itse.

⁽⁴⁴⁾ Nämä esteet johtuvat siitä, että OTE:n avulla hankittavan liittymisen Kreikan sähköisen viestinnän markkinoille estävät toistaiseksi OTE:n sovellettavat poikkeuksellisen joustamattomat työehtosopimukset sekä se, että OTE:n työntekijät ovat *de facto* vakinaisessa asemassa, mikä estää muiden yrittäjien OTE:n haltuunoton. Samoista syistä poistuminen markkinoilta siinä muodossa, että valtion hallinta yhtiössä lakkaa, on tällä hetkellä erittäin epätodennäköistä.

- (111) Tutkimus osoitti oikeaksi erityisesti sen sen, että vuodesta 1996 vuoteen 2004 OTE tarjosi mahdollisuutta varhaiseläkkeeseen 8 173 työntekijälleen. Näitä pienempiä vuosittaisia varhaiseläkejärjestelmiä (keskimäärin 900 työntekijää vuodessa) tarjottiin ainoastaan sellaisille työntekijöille, joilla oli jo oikeus eläkkeeseen mutta jotka olisivat voineet jatkaa työskentelyä, kunnes täyttäsivät pakollisen eläkkeen ehdot⁽⁴⁵⁾. Edelleen, näissä aiemmissa varhaiseläkejärjestelmissä ei otettu huomioon näennäistyöskentelyaika myöntämistä yhtiön työntekijöille, ja siten niitä ei voi verrata nykyiseen varhaiseläkejärjestelmään luvallisuudeltaan ja -tasoltaan. Tässä mielessä aiemmat varhaiseläkejärjestelmät, joita OTE sovelsi eivät eronneet vastavista minkä tahansa muun yksityisen yrityksen soveltamasta varhaiseläkejärjestelmästä tai OTE:n nykyisestä "normaalista" varhaiseläkejärjestelmästä⁽⁴⁶⁾.
- (112) Tässä tapauksessa sellainen varhaiseläkejärjestelmä, joka tarjoaisi varhaiseläkkeen yksinkertaisesti ja ainoastaan eläkkeeseen oikeutetuille työntekijöille, jotka eivät ole vielä saavuttaneet pakollista eläkeikää, ei johtaisi edes korkeimpaan mahdolliseen osallistumiseen, koska tietty määrä työntekijöitä odottaisi paikallaan saadakseen korkeimman mahdollisen⁽⁴⁷⁾.
- (113) Näiden ehtojen vallitessa OTE:n päätös myöntää aina seitsemään vuoteen asti näennäistyöskentelyaikaa kaikille työntekijöille, jotka tulisivat pakolliseen eläkeikään vuosien 2005 ja 2012 välillä ja tarjota heille mahdollisuutta varhaiseläkkeeseen täydellä eläkkeellä, näyttää ainoalta keinolta, joka saattaa ajoissa saattaa merkittävän määrän työntekijöitä varhaiseläkkeeseen. Käytännössä työntekijä, joka nauttii pysyvän kaltaista asemaa päättäisi irtisanoutua yhtiöstä vain, jos työnantaja tarjoaisi hänelle soveliaat lisähouduttimet. OTE:n tarvitsi siten tarjota vähintään sopiva kompensatio taloudellisesta hyödyistä, jonka työntekijä saisi edelleen, jos hän pysyisi vakinaisena. Seurauksena ollut onnistunut osallistuminen varhaiseläkejärjestelmään (noin 91 prosenttia soveltuvista työntekijöistä) vahvistaa sen, että OTE tarjosi työntekijöilleen sopivaa näennäistyöskentelyaikaa.

⁽⁴⁵⁾ Esimerkiksi työntekijät, joilla on 30 vuotta palvelusta (eläkeoikeus) voivat jatkaa työskentelyä 58 vuoden ikään asti tai kunnes 35 palveluvuotta tulee täyteen, sen mukaan kumpi tulee ensin. Tällaiset työntekijät haluaisivat kenties mieluummin jatkaa työskentelyä pakolliseen eläkkeeseen saakka, sillä ehdolla että heidän eläkkeensä laskentaperusteet nousevat. Kuten Kreikan hallitus toi esiin, palkat nousevat nopeammin kuin eläkkeet ja OTE:n työntekijät haluavat yleensä mieluummin jatkaa työskentelyä yrityksessä, koska eläkkeet lasketaan viimeisen palkan perusteella.

⁽⁴⁶⁾ Kuten 56 kappaleessa viitataan, "normaali" varhaiseläkejärjestelmä koskee ainoastaan työntekijöitä, jotka ovat jo saavuttaneet eläkeoikeuden, mutta eivät vielä täytä pakollisen eläkkeen ehtoja. Normaali varhaiseläkejärjestelmä ei edellytä "näennäistyöskentelyaikaa" ja siten Kreikan hallituksen panos ei kata sen kustannuksia.

⁽⁴⁷⁾ Ks. alav. 45.

(114) OTE ei kykenisi enää turvautumaan muihin edullisempiin toimenpiteisiin, kuten irtisanomisjärjestelyihin, koska OTE:n työntekijöiden pitäisi suostua luopumaan vakinaisesta asemastaan kompensationsa irtisanomisen vuoksi saatavasta alhaisemmasta korvauksesta. Se ei myöskään voisi lakkauttaa takautuvasti työntekijöidensä vakinaista asemaa voidakseen soveltaa pakollisia irtisanomisjärjestelyjä, koska, kuten Kreikan hallitus selitti, tällaisella päätöksellä olisi vakavia oikeudellisia ja perustuslaillisia seuraamuksia, jotka tuhoaisivat yrityksen OTE:n rakenteen uudistamisesta.

(115) Voidaan lisäksi löytää yhdenmukaisuutta tämän tapauksen ja komission energia-alan hukkakustannuksia koskevan tiedonannon välillä⁽⁴⁸⁾. Hukkakustannuksia syntyy, kun vakiintunut toimija, siitä syystä, että on vakiintunut toimittaja, ottaa kantaakseen kustannuksia, joita ei voi enää vastaanottaa markkinoiden vapautumisen ja uusien kilpailijoiden markkinoille tulon takia.

(116) Kreikan valtion panosta varhaiseläkejärjestelmään voidaan seuraavista syistä kohdella vastaavalla tavalla kuin hukkakustannusten kompensatiota. OTE:n työntekijöiden erityinen vakinainen asema liittyy aikaisempaan monopoliasemaan, jolloin markkinoita ei ollut vielä vapautettu. Tuolloin tämä erityisasema ei aiheuttanut ongelmia, koska OTE toimi monopolina. Sen kustannukset olivat korkeammat kuin muilla yrityksillä, mutta se oli suojattu kilpailua vastaan. Kreikan televiestintämarkkinoiden vapautumisesta lähtien tämä työhön liittyvä erityisasema alkoi asteittain haitata OTE:n kilpailukykyä. Työntekijöiden erityinen vakinainen asema, eli valtion virkamiehen kaltainen asema, tuo OTElle lisäpalkkakustannuksia, joita sen kilpailijoilla ei ole⁽⁴⁹⁾.

⁽⁴⁸⁾ Ks. alaviite 17.

⁽⁴⁹⁾ On myös viitattava komission päätökseen EDF-asiassa (ks. alaviite 16). EDF-asiassa komissio luonnehti soveltuvaksi toimenpidettä, jolla Ranska vapautti maan sähkö- ja kaasualan yritykset tietyistä eläkemaksuvelvoitteista, joita työntekijät olivat saaneet menneisyydessä aikana, jolloin yhtiöt toimivat laillisina monopoliyhtiöinä. Komissio katsoi, että yhtiöt olivat tuohon aikaan suojattuja kaikenlaiselta kilpailulta ja pystyivät siksi kattamaan korkeammat eläkevelvoitteet saamatta mainittavaa taloudellista haittaa. Komissio myönsi, että "aikaisemmat velvoitteet" loivat merkittäviä vaikeuksia yrityksille heti kun ne joutuivat kilpailuun muiden sähkö- ja kaasualan yritysten kanssa, jotka eivät olleet kokeneet vastaavia menneisyydestä johtuvia kustannusongelmia (päättöksen kappale 143). Komissio katsoi, että lahjoitettu tuki "alan uudelleenjärjestämiseksi" oli pakollista ja yhdenmukaista sen takia, että muut alakohtaiset järjestelyt eivät sisältäneet minkäänlaista valtiontukea (päättöksen kappale 146). Vaikka tämän hetkessä asiassa Kreikan valtio ei korvaa OTElle aikaisempia eläkevelvoitteita eikä toimenpide tähtää mihinkään laajempaan alan uudistukseen, kuitenkin periaatteet, jotka annettiin EDF-asiassa, ovat sovellettavissa analogisesti OTE:n tapaukseen.

(117) Tämän vuoksi Kreikan hallituksen päätös rahoittaa varhaiseläkejärjestelmän kustannuksia, jotka johtuvat OTE:n työntekijöiden vakinaisen aseman ja korkeiden palkkojen kustannuksista, on sopusoinnussa välttämättömyyden vaatimuksen kanssa, koska se antaa OTElle mahdollisuuden uudistaa rakenteellisesti toimintojaan samalla tavalla kuin yksityiset yritykset ilman, että sen pitää ottaa vastuulleen ylimääräisiä kustannuksia, jotka ovat seurausta ajalta ennen markkinoiden vapautumista.

c. Yhdenmukaisuus

(118) Valtion panos korvaa OTElle vain kustannukset vakinaisesta työsuhteesta ja korkeista palkoista, jotka ilmenevät näennäistyöskentelyajasta, jota myönnetään työntekijöille, jotka tulevat pakolliseen eläkeikään vuosien 2005–2012 aikana. Kreikan valtio ei osallistu OTE:n olemassa oleviin eläkekustannuksiin eikä kata minkäänlaista eläkevajetta, joka pitäisi poistaa yhtiöltä. OTE on maksanut kokonaisuudessaan kaikki aikaisemmat työnantajamaksunsa TAP-OTELLE ja se kattaa kokonaan varhaiseläkejärjestelmän kustannukset sen voimaantulopäivään asti, lukuun ottamatta niitä kustannuksia, joita yksityisen yhtiön ei tarvitsisi ottaa kantaakseen, jos sen pitäisi ryhtyä työvoimansa saman suuruusluokan vähentämiseen.

(119) Siten Kreikan valtio siirtää 4 prosenttia osakeosuudestaan OTE:n eläkerahastoon rahoittaakseen varhaiseläkejärjestelmän kustannuksia, jotka ilmenevät siten, että varhaiseläkejärjestelmän piiriin kuuluvia työntekijöitä ei lasketa heidän todellisen eroamisensa perusteella, vaan sen vuoden perusteella, jolloin heidän pitäisi erota, mikäli he hyödyntäisivät vakinaisen työsuhteensa täydellisesti loppuun asti. Toisin sanoen valtio rahoittaa tulevaisuuden työnantajan ja työntekijän eläkekustannuksia, jotka vastaavat näennäistyöaikaa, jota myönnetään kaikille niille, jotka käyttävät varhaiseläkejärjestelmän tarjoukset hyväkseen.

(120) Valtion panosta on arvioitava myös laajemmassa sopimuskehityksessä, joka on solmittu OTE:n johdon ja sen työntekijöiden välillä. Sen perusteella varhaiseläkkeen antelaiden houkutteiden vastapainoksi OTE:n työntekijät ovat suostuneet luopumaan siitä, että tulevilla työntekijöillä ei ole vakinaisen työntekijän asemaa. Mikäli OTE:n tulevien työntekijöiden työsuhteasema säilyisi samana, valtion tuella ei olisi yhtiön pitkäaikaiseen toimintaan minkäänlaista vaikutusta, koska tulevat työhönotot tekisivät tyhjiksi kaikki lyhyen ajan säästöt kustannuksissa, jotka OTElla olisi ollut varhaiseläkejärjestelmästä.

(121) Todistuksena yhtäläisestä luonteesta tarkastuksen kohteena olevassa tuessa on myös varmistettava, että 1) Kreikan hallitus on arvioinut oikein lisäkustannukset, jotka OTE:n pitää ottaa kantaakseen sen henkilökuntansa vakinaisen työsuhteen ja korkeiden palkkojen vuoksi, jotka käyttävät hyväkseen varhaiseläkejärjestelmän tarjouksen ja 2) että valtion panos ei korvaa OTElle liian paljon.

i. OTE:n lisäkustannukset

- (122) Kreikan hallituksen antamien yksityiskohtaisten tietojen perusteella varhaiseläkejärjestelmän nimelliskustannukset ovat 1 161,8 miljoonaa euroa, kuten KPMG todistaa IFRS:n mukaisesta varmennetusta OTE:n taloudellisesta tilanteesta vuodelta 2005.
- (123) CRAn laatiman tutkimuksen mukaan [ks. kappale 0], varhaiseläkejärjestelmän nettoarvo on tällä hetkellä 1 086,2 miljoonaa euroa. Kun otetaan huomioon OTE:n saama verotuksellinen hyöty, joka käy ilmi yhtiön tulevan verotuksen alenemisessa, CRA arvioi verojen jälkeisen varhaiseläkejärjestelmän nettoarvon olevan tällä hetkellä 784,3 miljoonaa euroa.
- (124) CRA käytti tämän hetken nettoarvionsa perustana 3 prosentin diskonttokorkoa, joka vastaa riskittömien arvopapereiden tuottoa. Tämä laskenta-arvio poikkeaa Kreikan hallituksen marraskuussa 2005 tekemästä, sillä se pohjautui OTE:n WACC:n 7,8 prosentin arvioon. CRA ei kiellä, että WACC:tä voidaan käyttää kuten diskonttokorkoa. Se katsoo kuitenkin, että vaikka WACC:n käyttö kuvaa normaalin riskin, johon yritys joutuu yritystoiminnassaan, tässä tapauksessa palkkojen ja eläkkeiden maksaminen OTE:n työntekijöille ei ole minkään epävarmuuden alaisena, koska palkat seuraavat tiukasti palkka-asteikkoa ja niiden vuosittainen korotus ei ole suhteessa OTE:n taloudellisen suorituskyvyn kanssa. CRA kuitenkin arvioi varmuuden vuoksi varhaiseläkejärjestelmän tämänhetkisen nettoarvon myös suhteessa OTE:n WACC:hin ja oli sitä mieltä, että varhaiseläkejärjestelmän nettoarvo tällä hetkellä on 704,8 miljoonaa euroa.
- (125) Komissio katsoo, että WACC-pohjainen OTE:n arvio (7,8 prosenttia) on sopusoinnussa alan yleisen käytännön kanssa (kuten CRA itsekin myöntää) mutta myös Kreikan hallituksen laskemien aikaisempien lukujen kanssa. Siten varhaiseläkejärjestelmän nettoarvo on tällä hetkellä 704,8 miljoonaa euroa.
- (126) Jos myönnetään, että OTE pystyisi tarjoamaan varhaiseläkepaketin, joka on arvoltaan 150 prosenttia lain määrittämästä irtisanomiskorvauksesta, mutta yksityisen alan palkkoilla (nimitään 33 prosenttia OTE:n palkkoja alhaisemmilla palkkoilla) CRA päätelee, että sellaisen järjestelmän nettoarvo olisi tällä hetkellä 314,4 miljoonaa euroa. Yllä olevan perusteella OTE:n lisäkustannukset ovat 390,4 miljoonaa euroa. (704,8 euroa – 314,4 euroa = 390,4 euroa).
- (127) Virallisen tutkimuksen alussa komissio pyysi Kreikan hallitusta osoittamaan, että yksityiset yritykset tarjoaisivat irtisanomisten korvauspaketin, joka olisi 150 prosenttia

lain sallimasta minimistä. Kreikan hallitus esitti Hay Groupin raportin [ks. kappale 0], joka perustui 40:ltä Kreikassa toimivalta yritykseltä koottuihin haastatteluihin ja tiedusteluihin. Niiden mukaan yksityisten yritysten korvauspaketti 51–62-vuotiaille työntekijöille (se on OTE:n varhaiseläkejärjestelmään osallistuvien työntekijöiden keskimääräinen ikä) olisi noin 150 prosenttia lain säätämästä minimistä. Tulokseen tultiin siitä huolimatta, että Kreikassa tai muualla Euroopassa ei ole OTE:n varhaiseläkejärjestelmän kaltaista järjestelmää. Koska komissio tutki Kreikan valtion antamat luvut, sillä ei ole syytä epäillä Hayn raportin johtopäätösten pätevyyttä.

- (128) Siten CRAn arvio OTE:n lisärasitteista (390,4 euroa) lisäkertoimella 1,5 jota esitetään Hayn raportissa on hyväksyttävä perusteiltaan oikeana.
- (129) Seuraavaksi on vastattava kysymykseen, ylittääkö Kreikan valtion panos OTE:n lisärasitteen, joka arvioidaan 390,4 miljoonaksi euroksi.

ii. Kreikan hallituksen panoksen arvo

- (130) Lain N:o 3371/2005 74 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaan Kreikan hallitus tarjosi 4 prosenttia OTE:n osakepääomastaan TAP-OTELLE. Valtion panoksen arvo varhaiseläkejärjestelmälle arvioidaan lisäämällä OTE:n osakkeiden kokonaisarvoon (490 582 879) 4 prosenttia ja OTE:n osakkeiden sulkevan kurssin hinnalla Ateenan pörsissä⁽⁵⁰⁾.
- (131) 14. kesäkuuta 2005 annetun lain N:o 3371/2005 hyväksymishetkellä OTE:n sulkevaan kurssiin -hintaa oli 16,35 euroa. Tällöin valtion panos vastasi noin 315 miljoonan euron summaa. OTE:n osakekurssin hinta nousi asteittain tästä lähtien kavuten 23 euroon tammikuun keskivaiheilla 2007. Siten 27. helmikuuta 2007 valtion omistamien 4 prosentin OTE:n osakkeiden arvo oli noussut noin 410 089 618 euroon.
- (132) Kreikan hallituksen panoksen arvo sinä päivänä oli suurempi kuin se, mikä vastaa OTE:n lisärasitetta (390,4 miljoonaa euroa).
- (133) Virallisen tutkimuksen alussa antamassaan vastauksessa OTE:n mahdottomuudesta ennustaa OTE:n osakkeen tulevaa sulkevaan kurssiin -hintaa, Kreikan hallitus sitoutui kumoamaan lain n:o. 3371/2005 mikäli 4 prosentin osakemäärän arvo ylittää 390,4 miljoonan euron summan niiden siirtohetkellä eläkerahastoon ja ryhtyvän kaikkiin muihin välttämättömiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että niiden arvo siirrossa TAP-OTELLE ei ylitä 390,4 miljoonaa euroa.

⁽⁵⁰⁾ Nim. 19 623 315,16 × OTE:n osakkeen hinta.

- (134) Tämän vuoksi komission arviointi perustuu kyseisessä asiassa Kreikan sitoutumiseen, jonka mukaan suunniteltu avustus TAP-OTelle ei ylitä 390,4 miljoonan euron summaa, mikä vastaa OTelle koituvia lisäkustannuksia varhaiseläkejärjestelmästä ja jonka mukaan laki N:o 3371/2005 kumotaan mikäli välttämätöntä.

1. Muut edut

- (135) Virallisen tutkinnan alussa komissio totesi, että lisäkustannukset, jotka OTE otti hoitaakseen työntekijöidensä erityisen työsuhteen vuoksi eivät välttämättä oikeuta valtionavustusta, koska OTE on voinut hyötyä (ja mahdollisesti hyöttyä edelleen) muista eduista, jotka tekevät tyhjiksi varhaiseläkejärjestelmän kustannukset (ks. kappale 47). Nämä edut voivat johtua OTE:n työntekijöiden erityisestä työhön liittyvästä asemasta yleisesti tai erityistoinnista, jotka vähentävät OTE:n työhön liittyviä kustannuksia enemmän kuin niissä yhtiöissä, jotka ovat yleisesti voimassa olevan työlaainsäädännön alaisia (erivapaus työtömyyskustannuksista ja vapautus eläkevelvoitteista). OTE saattaa myös hyötyä aikaisemmasta monopoliasemastaan, mikä voi kompensoida haitat, jotka johtuvat varhaiseläkejärjestelmän lisäkustannuksista (erityisesti liittyen kiinteään televiestintäverkkoon).

a. Työlaainsäädäntöön liittyvät edut

- (136) Komissio katsoo, että 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukainen arvio toimenpiteistä, joiden avulla pyritään korvaamaan aikaisemman monopoliasemassa olleen yrityksen ylimääräiset kustannukset, jotka johtuvat siltä ajalta, jolloin mainittu yhtiö toimi monopoliasemassa, pitää rajoittaa sen tutkimiseen, saiko viimeksi mainittu hyötyä tai saako se edelleen hyötyä vain muista samankaltaisista eduista, kuten tässä tapauksessa eduista, jotka liittyvät OTEa sitovaan työlaainsäädäntöön, ja jotka voivat tehdä tyhjäksi tutkinnan kohteena olevat kustannukset.
- (137) Tältä kannalta Kreikan valtion kustannuksella tehdyssä professori Levantisin tutkimuksessa todetaan, että OTE ei saa minkäänlaista työhön liittyvää etua ja että OTE toimii työoikeuden yleisissä olosuhteissa kuten mikä muu tahansa pörssiin viety osakeyhtiö. Sen lisäksi Kreikan hallitus vakuutti komission kysytyä siltä virallisen tutkinnan alussa, että OTE on voimassa olevan sosiaaliturvalainsäädännön mukaisten työttömyysmaksujen alainen, kuten kaikki työnantajat Kreikassa.
- (138) Komissio halusi virallisen tutkinnan alussa saada tietää, oliko OTE saanut joskus aikaisemmin joitakin kevennyksiä eläkevelvollisuuksistaan. Kreikan hallituksen antamien

tietojen mukaan OTE ei ole koskaan saanut poikkeuslupaa tai vapautusta työnantajaa velvoittavista eläkemaksuistaan ⁽⁵¹⁾.

b. Edut suhteessa kilpailuun

- (139) Komissio katsoo, että kysymys siitä, pitääkö tutkia myös muita mahdollisia etuja, jotka johtuvat aikaisemmasta tutkinnan kohteena olevan yhtiön monopoliasemasta riippuvat ensisijassa siitä, ovatko sen toimintaan liittyvät markkinat kokonaan vapautuneet, eli onko olemassa sopivia lakeja ja säännöksiä, jotka varmistavat, että aikaisemmin monopoliasemassa olleella yhtiöllä ei enää ole minkäänlaisia erioikeuksia tai muita etuoikeuksia ja että mahdollisesti olemassa olevat vääristymät kilpailussa voidaan ratkaista ja korjata tehokkaasti käytettävissä olevilla, ennalta ehkäisevillä sääntelytoimenpiteillä tai/ja soveltuvilla kilpailulainsäädäntöön liittyvillä säännöksillä.
- (140) Kolmannen osapuolen asiaan esittämissä huomautuksissa keskityttiin ensisijaisesti väitteeseen, että OTE:n käyttäytyminen oli ristiriidassa kiinteän televiestintämarkkinoiden kilpailun kanssa. Lisäksi siinä keskityttiin väitettyihin ERAn laiminlyönteihin sen järjestelyvelvollisuuksissa.
- (141) Komissio huomauttaa, että Euroopan parlamentin ja neuvoston 7 päivänä maaliskuuta 2002 sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä antaman direktiivin 2002/21/EY 7 ja 13 artiklan mukaisesti ⁽⁵²⁾, ERA on jo luonnehtinut OTE:n merkittäväksi toimijaksi kiinteiden televiestintäverkkojen markkinoilla, joita käsitellään komission suosituksessa näihin liittyvistä markkinoista. Tämän tuloksena OTE on tällä hetkellä tilanteessa, johon on sovellettu jo toteutuneita korjaavia sääntelytoimenpiteitä sekä tukku- että vähittäistasolla. OTE on edelleen velvollinen tarjoamaan kolmansille osapuolille 1) pääsyn kiinteään verkkoonsa tukkutasolla, 2) operaattorin valinnan ja esivalinnan 3) kauttakulupalvelut sekä täydet verkkopalvelut yhdenvertaisuuden, kohtuullisuuden ja ajantasaisuuden periaatteiden mukaisesti.

⁽⁵¹⁾ Päinvastoin, joukolla lainsäädännöllisiä toimenpiteitä vuodesta 1994 vuoteen 2001 (lait N:o 2257/1994, 2768/1999, 2843/2000, 2873/2000 ja 2937/2001) Kreikan valtio pyysi OTEa ryhtymään tiettyihin *ad hoc* (rajattuihin) maksuihin TAP-OTelle, jotta se kattaisi eläkerahaston toimintavajeet. Vuonna 2001 OTE joutui maksamaan lain velvoittamana 120 miljardin drakhman (n. 4 miljardia euroa) kertasumman kattaakseen TAP-OTEn arvioitun vajeen vuosiksi 2002–2012. Koska OTella ei ollut minkäänlaista velvollisuutta turvata TAP-OTEn elinkelpoisuutta, nämä maksut olivat OTelle työnantajana ylimääräisiä ja yli sen ennustettavien eläkemaksujen.

⁽⁵²⁾ EYVL L 108, 24.4.2002, s. 33.

Merkittävänä verkonhaltijana kiinteiden televiestintäverkkojen markkinoilla OTE on velvollinen olemaan syrjimättä, olemaan läpinäkyvä, erilliseen kirjanpitoon ja tilintarkastukseen samalla kun sen pitää säädellä hintoja ja kustannuksia keskimääräisten pitkäaikaisten nykyarvoon perustuvien lisäkustannusten perusteella⁽⁵³⁾. Nämä korjaavat sääntelytoimenpiteet koskevat myös järjestelyjä kiinteiden yhteyksien⁽⁵⁴⁾ ja laajakaistapalvelujen markkinoilla⁽⁵⁵⁾. Edelleen ERA määräsi OTElle hinnat ”eriyteytille vuokratariffille” (LLU) jotka ovat alhaisimmat Euroopan yhteisössä.

- (142) Yleisesti kustannuslaskennan ja erillisen kirjanpidon velvoitteet, jotka OTElle on määrätty, tähtäävät varmistamaan, että OTE ei voi aikaisempaan monopolina saada sopivia etuja, jotka heikentävät ja vääristävät kilpailua markkinoilla⁽⁵⁶⁾.
- (143) Komissio huomauttaa edelleen, että virallisen tutkimuksen alusta alkaen ERA on myös ottanut käyttöön erilaisia rauhoitettavia toimenpiteitä OTEa vastaan rikkomuksista olemassa olevia säännöksiä ja kilpailumääräyksiä vastaan⁽⁵⁷⁾.
- (144) Yllämainittujen asioiden perusteella tehdään se johtopäätös, että voimassa oleva järjestely alalla turvaa jo suuressa määrin sähköisten viestintämarkkinoiden oikean toiminnan eikä OTE saa etua, joka johtuisi sen aikaisemmasta monopoliasemasta eikä joutu tekemisiin erityisjärjestelyjen kanssa, koska komissio ei missään tapauksessa havainnut eikä kolmas osapuoli kyennyt osoittamaan sellaisia etuja.

nan eikä OTE saa etua, joka johtuisi sen aikaisemmasta monopoliasemasta eikä joutu tekemisiin erityisjärjestelyjen kanssa, koska komissio ei missään tapauksessa havainnut eikä kolmas osapuoli kyennyt osoittamaan sellaisia etuja.

c. OTE:n erivapaus mainosverosta

- (145) Kolmannen osapuolen väittämä, että OTElla on erivapaus mainosverosta, joka muiden yritysten pitää maksaa jokaisesta mainoksesta, jonka ne tekevät missä tahansa mediassa (”ilmoitusmerkki”), on komission mielestä senlaatuinen, että se pitää tutkia erikseen eikä tämän menettelyn yhteydessä. Komissio on vakuuttunut, että mainittu erivapaus ei kuitenkaan anna minkäänlaista etua OTElle⁽⁵⁸⁾.

2. Loppuhuomautukset

- (146) Edellä mainitusta tehdään se johtopäätös, että suunniteltu Kreikan valtion 390 miljoonaksi euroksi arvioitu avustus, niin kauan kuin se ei ylitä OTE:n lisärasitetta, joka aiheutuu sen työntekijöiden vakinaisesta työsuhteesta ja korkeista palkoista OTE:n varhaiseläkejärjestelmän kustannuksiin, on tukea, joll pyritään toteuttamaan yhteisen edun mukaista tavoitetta välttämättömällä ja oikeasuhteisella tavalla vaikuttamatta haitallisesti liiketoiminnan edellytyksiin. Siksi se on perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukainen.

VIII PÄÄTELMÄ

- (147) On tarkoituksenmukaista painottaa, että tämä päätös on tehty Kreikan hallituksen nimenomaisen sitoumuksen perusteella, että laki N:o 3371/2005 lakkautetaan, mikäli sillä hetkellä, kun valtion 4 prosentin osakeosuus siirretään TAP-OTELLE, siirrettävien osakkeiden arvo ylittää komission varmentamat ja hyväksymät OTE:n lisäkustannukset varhaiseläkejärjestelmästä. Komissio toteaa päätelmässään edellä olevan perusteella, että varhaiseläkejärjestelmän lisäkustannukset OTElle, työntekijöiden erottamattoman vakinaisen aseman ja korkeiden palkkojen vuoksi, ovat 390,4 miljoonaa euroa.

⁽⁵³⁾ Ks. valiokunnan päätökset (*Ilman huomautuksia*), asia EL/2006/0493 puhelujen käynnistäminen yleisessä puhelinverkossa, jota tarjotaan kiinteänä, asia EL/2006/0494: puhelujen käynnistäminen erillisessä yleisessä puhelinverkossa, jota tarjotaan kiinteänä, ja asia EL/2006/0495: Välityspalvelut yleisessä kiinteässä puhelinverkossa. http://circa.europa.eu/Public/irc/info/ecctf/library?l=/ellda/adopted_measures&vm=detailed&sb=Title

⁽⁵⁴⁾ Valiokunnan päätös (*Ilman huomautuksia*), asia EL/2006/0372: laajakaistaliittymät Kreikassa.

⁽⁵⁵⁾ Valiokunnan päätös (*Ilman huomautuksia*), asia EL/2006/0491: Väihäiset kiinteiden yhteyksien palvelut Kreikassa.

⁽⁵⁶⁾ Direktiivin 2002/21/EY 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti komissio tutki myös yllämainitut päätökset ja korjaavat toimenpiteet, jotka ERA määräsi OTElle ilmaisematta vakavampia epäilyjä niiden käypyydestä yhteisön oikeuden kannalta tai erityisesti niiden tavoitteiden kannalta, joihin viitataan direktiivin 8 artiklan 2 kohdan b alakohdassa. Siinä mainitaan myös ERAn velvollisuuteen toimivaltaansa varmistaa ”ettei kilpailua sähköisen viestinnän alalla vääristetä tai rajoiteta”.

⁽⁵⁷⁾ Siten 29 päivänä marraskuuta 2006, ERA määräsi OTElle 3 miljoonan euron kokonaissakon, eli 1 000 000 euroa olemassa olevien säännösten rikkomisesta (operaattorin esivalinta) ja 2 000 000 euroa hallitsevan aseman väärinkäytöstä kieltäytymällä päästämistä verkkoon, markkinatoiminnan haittaamisesta sekä taloudellisen riippuvuuden väärinkäyttämisestä. Lopulta 2 päivänä maaliskuuta 2007 vakuutus-toimenpidemennettelyjen yhteydessä ERA antoi kaksi ”väliaikaista määräystä” pyynnöstä, jonka esittivät muutamat vaihtoehtoiset tarjoajat, joita OTE uhkasi liittymän katkaisemisella vedoten joihinkin väitettyihin vireillä oleviin suuriin velkoihin, joita näillä oli sille. Mainittu määräys kieltää väliaikaisesti OTEa katkaisemasta yhteyttä kunnes ERA päättää, ovatko OTE:n vaatimukset riitajärjestelymenettelyistä vallitsevien säännösten mukaisia. Ks. EETT:n lehdistötiedote 2. maaliskuuta 2007.

⁽⁵⁸⁾ Kuten Kreikan hallitus todisti, vaikkakaan OTE ei käytännössä ole maksanut kyseistä veroa, se oli kuitenkin samassa asemassa kilpailijoidensa kanssa, koska mikään muu televiestintäpalvelujen tarjoaja ei ollut velvollinen maksamaan kyseistä veroa Kreikan lainsäädännön mukaisesti. Lain N:o 1264/1982 19 artiklan 2 kohdan mukaan julkiset ja yleishyödylliset toimialat vapautettiin mainosveron maksamisesta. Vuonna 2005 ensimmäisen asteen hallinto-oikeus (päättös N:o 9564/2005) päätti, että merkityksiä ”julkinen palvelu” ja ”yleishyödyllinen” sellaisina kuin ne on kuvattuna laissa N:o 1264/1982 on tulkittava siinä merkityksessä, että jokainen toimiluvan saanut televiestintätoimija, joka tarjoaa televiestintäpalveluja, on vapautettu poikkeusluvalla kyseisestä mainosverosta riippumatta siitä, onko se asemaltaan julkinen vai yksityinen yritys. Siten tämä poikkeuslupa ei antanut OTElle minkäänlaista etua suhteessa kilpailijoihinsa.

(148) Yllä mainitun sitoumuksen vuoksi komissio arvioi, että ilmoitettua toimenpidettä, joka on tutkittu siihen liittyvän relevantin lainsäädännön avulla mukaan lukien *Combus*-päätös, voidaan pitää tukena. Asiaa ei kuitenkaan tarvitse tutkia enempää, koska vaikka sitä tutkittaisiin tukena, se joka tapauksessa soveltuu yhteismarkkinoille perustamis-sopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

OTEn 4 prosentin osakeosuus, jonka Kreikan valtio aikoo siirtää TAP-OTELLE, sillä ehdolla, että sen arvo ei siirtopäivänä ylitä 390,4:ää miljoonaa euroa, on tukea, joka soveltuu yhteismarkkinoille 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan merkityksessä.

Mikäli sen 4 prosentin OTE:n osakeosuuden arvo, jonka Kreikan hallitus aikoo siirtää TAP-OTELLE, ylittää siirtopäivänä 390,4 miljoonaa euroa, Kreikan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta TAP-OTE saama summa ei ylitä 390,4:ää miljoonaa euroa.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Helleenien tasavallalle.

Tehty Brysselissä 10 päivänä toukokuuta 2007.

Komission puolesta

Neelie KROES

Komission jäsen